

تورکمنیستان علیملار آکادمیاسی
قولیازمالار بؤلومی

شابنده

حوجا مبردی حان دستانی

آشغابات « مشرپ » 1993

روس اکریل حاطیندان عاراپچا اؤورن: آتمیرات کورکنلی

پی دی ایف « PDF » شکلینه گچرپ طرح ادیب هو دیرلان:

عبدالاحد قاراجالی

تورکمنيستان علملار اکادمياسى

قوليا زمالار بؤلومى

شاہندہ

حوجامبردى حان داستانى

آشغابات « مشرپ » 1993

عبداللہ شاہندہ

حوجامبردى حان داستانى

چاپا تاييارلان: آناقوربان آشىروف

رداكتور: پروفيسور قاقاجان آتاييف

آشغابات « مشرپ » 1993

روس / کريل حاطيندان عاراپچا اؤورن: آقميرات گورگنلى

ايچينداكىلر

4-----گيريش

9-----داستان حاقيندا كلام آغيز

16-----حوجامبردى حان داستانى

178-----حوجامبردى حان داستانى نينگ دؤورى

186-----سؤزلوگ و دوشوندىريش

گیریش

ملی بارلیغیمیزینگ بیرى بولان کلاسیک ادبیاتیمیزینگ دستانلیق
شاخاسیندان عبداللہ شاہندانینگ «حوجامبردی حان» اثری
ایلکینجی گزک عالیم آناقوربان آشیروف طاراپیندان دولی صورتدا
حالق کوپچولیگینه حودورلنیپدیر.

19- نحى عاصیر تورکمن تاریخینا هم دگیپ گچیلیان بواثرده
گورگن و خزر کناریندا اوتوران تورکمنلر بیلن قاجار شالاری نینگ
قاتناشیغی بارادا اؤوره نره زات کوپ. گورگن یایلا سیندا یاشایان
«داز» لارینگ مشهور حانی حوجامبردی حانینگ سیاسی رولی و
صحرادا قوزغالانگ توروزمازیالی اونونگ اوغوللاری نینگ تهرانه
ضامون آلنیپ گیدیلیشی بارادا قیمماتلی ماغلومات بریلیار.
اترك- گورگن تورکمنلرینگ اؤز-ارکینلیک یولوندا مردانا گؤره شن
آباسردارینگ، صفویتلره قارشى گؤرشلرینده توپار- توپار گلین-
قیزلار سؤوش دونونى گه یپ آتا چیقانیدیغی بارا سیندا ماغلومات
بار. نادرشانینگ ظولموندان قاچپ اق- قالاننگ تۈوه رگینده

ياشايان داز تورکمنلرينگ آراسينا سيغان قاجار اوروغى نينگ
 ايلکينجى پادشاسى نينگ آتاسى مامت اسن- حانى، بگنجعالي
 بگينگ عيالى اوغول باغت، اؤز پناسيندا ساقلاپ، گنگش ادپ
 اوتوران و قورقولايريندان سيغان بندانى پادشانينگ ايلچى سينه
 برمکچى بوليان حان- بگلره باش- اؤرتگوسينى زينگپ: « سيز
 ارککلر بويالىغى اؤرتونپ اوتورونگ بيز عياللار پادشانينگ
 اؤنگونده دورا ريس " ديار.

تورکمنلرينگ شئيله قولداوى بيلن حاکميت باشينا گچن قاجالار،
 شايى دينينه ايه رنديکلى اوچين، دورا- بارا تورکمنلر بيلن آرالاريني
 آچيارلار، حتى قوزغالانگ توروزماقلاريندان حواطيرلانيپ، تورکمن
 حان- بگلرى نينگ اوغوللاريني تهراندا ضامون ساقلايارلار. يزد-
 کرمان و شوشا يۇریشلرينه قاتناشمازدان اوزال، حوجامبردى حان
 اوغلى نادري تهراندان تورکمنصحر اگيتمگى بويونچا ايسله گينى رد
 اديار.

تورکمنلرینگ تهراندا ضامون ساقلانیشی باراسیندا داشاری یورتلی
سیاحتچیلار- دا اؤز یادلامالاریندا بلاپ گچیدیرلر. 1851- نخی
یئلدا انگلستانینگ باش ایلچیسی نینگ عیالی مری شل
Lady (Mary) Sheil اؤزی نینگ:

« فارسلا رینگ دورموش و یاشایشینا قیسغاچا باقیش »:

Glimpess of life and Manners in Persia

آدلی یادلاماسیندا شئیله یازیار:

« فوریه 1851: یکی از مسائلی که خیلی باعث کنجکاوی من میشود
وجود عده ای از زنان ترکمن در تهران است که شوهرانشان را به
عنوان گروگان از قبیله "گوکلان" در پایتخت نگهداری میکنند... در
حدود چهل پنجاه خانوار از این قبیله را در تهران نگهداشته اند تا از
سرکشی افراد آنان جلوگیری کنند... در اینجا با آنها مثل زندانیها
رفتار می کنند و حتی اجازه خروج از دروازه های شهر را هم به آنان
نمی دهند... آنان بسیار پژمرده و از این بابت فوق العاده ناراضی
هستند...»

زنان ترکمن گروگان در تهران، که اغلب به صورت اشخاص بی هدف در محلات شهر سرگردان هستند، بدون توجه به شرایط محیط، حتی چادر هم بسر نمی کنند. لباس آنها معمولاً یک شکل و یک فرم است و شامل شلوار تنگ قرمز همراه با جلیقه یا کتی قرمز رنگ از پارچه زبر می باشد که بسیار دراز است و اغلب تا پایین زانو می رسد و سر و گردن خود را نیز با چارقد زرد رنگی می پوشانند...

(خاطرات لیدی شل. ترجمه دکتر حسین ابوترابیان. چاپ اول 1362. نشر نو. تهران. صص 169-167)

شاه بندانینگ بو اثرینده آقامحمدحان، حوجامبردی حانینگ یاقین خوانداری، دوستی ادیلیپ گورکزلیار. بیریرده آقامحمدحانینگ آغزیندان شو سطرلر آیدیلیار:

من سنی دؤولتیم یاری بیلیمیشم،

چوخ ولایات سنینگ بيله آلمیشام.

حوجامبردی حانینگ اهلی یموت- گوگلنگه باش ادیلیپ بلله نشی باراسیندا شئيله دیلیپدیر:

اول یموت- گوگلنگ، قاجارلار ماصلاحات گوردی سنی،

ایله دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

يۈنە مونگا قارامازدان كآبىر روایاتلار گۇرا، حوجامبردى حانىنگ
 گويچ و آبرايى نىنگ آرتماغىندان حواطىرلانىن قاجارلار، شوشا
 يۇرىشى دۇورينده اونگا آوى برىپ اۇلدوردندكلرى- ده آيدىليار.
 شئيله ليك بىلن توركمىنىنگ باغتى چوومه ديك بو باتير
 سردارى نىنگ عمر طنابى 43 ياشىنگ ايچنده اوزىليار و تهرانىنگ
 گوندوغارينداقى « دۇولت دروزه سينده» جايلىنار.
 بو مسئله بىلن باغلانشىقلى كۇپراك بىلمك اوچىن تارىخچى آخمت
 آننانپسوف- ينگ «حوجامبردى حان داستانى نىنگ دۇورى حاقىندا»
 آدى بىلن توركمىستانىنگ عىلملار آكادمياسى نىنگ ژورناليندا/
 توموس 1990 / چاپ بولان مقالاسىنى- دا اثرىنگ آخرىنا قوشدوق.
 داستاندا، آقامحمد قاجارىنگ آدى، آق محمد دىليپ آغزالىپدير.
 تارىخىمىزىنگ بير بۇله گىنى بيان اديان بو داستانىنگ گۇونىگىزدن
 تورجاغىنا اينانيارىن.

آ. گورگنلى سوئد- ژانويه 1994

دستان حاقیندا کلام آغیز

گچمیش تورکمن ادبیاتی نینگ ائلایتا- دا اونونگ آلتین عاصیرلاری بولان 18-19-نچی عاصیرلارینگ ادبیاتی نینگ تاریخینی اؤورنمکده بللی درجه ده ایش ادیلدی. یؤنه مونگا قارامازدان، گچمیش ادبیاتی نینگ شول ساندا 18-19-نچی عاصیرلار ادبیاتی نینگ تاس ال دگیریلماں یاتان تئوری تیکی مسئله لرینی حاسابا آلمانگدا هم، ادبیاتینگ تاریخینی اؤورنمگ باباتدا- دا واجیپدان- واجیپ مسئله لر، بارماق بوکیپ ساناردان جودا کأن. شو ماحالا چنلی اینگ بآرکیسی کلاسیک شاهیرلاریمیزینگ هیچ بیرى نینگ ادبی میراثی دولولیغینا حالا یتیریلمدی. هنیز آزاؤوره نیلن یا- دا اؤوره نیلمدیک شاهیرلارینگ اثرلرینگ سانینی الله بیلسین.

بو 18- نچی عاصیر تورکمن ادبیاتی نینگ گؤرنوکلی وکیلی « عبداللہ شاہندہ » باباتدا هم شئیلہ. شاهیرینگ ادبی میراثی هنیزه چنلی دولولیغینا حالقا یتریله نوق. اونونگ هم بیرناچه سبأپلری بولدی. دؤورینگ سیاساتی [کمونست رژیمینگ قیسیشی- آ.گ] باغلانشیقلی شاهیرینگ دینی ماضمونلی شیغیرلاری الیازمالارینگ قاتیندا قالان بولسا،

اونونگ « سیاحت ناما » آدلی اثری هنیز بوگونه چنلی الہ سالنانونق.

شاهیرینگ « حوجامبردی خان دستانی » بارادا آیدیلاندا بولسا، بو داستان باریپ 1943- نحی یئلدا دولی دأل گورنوشده حالقا یتریلیپدی. دستانی گچمیش تورکمن ادبیاتینی توپلاماقدا و حالقا یتریمکده اولی ایشلر بیترن عالیملار بای محمد قارریف چاپا تاییارلاپ، مأتی کؤسایف رداکتیرلاپدیر. بو کتابی تورکمنیستانینگ کتابحانالاریندان تاپماق چتین. بیز شویرده « حوجامبردی خان » دستانی نینگ 1943- نحی یئلداقی نشری بیلن تانیشدیرماغا ممکنچیلیک دؤره دنلیگی اوچین بللی یازیچیمیز سیدنیا زآتایف- ه اؤزومیزینگ منتدارلیغیمیزی بیلدیر یاریس.

بای محمد قارریف- ینگ بریان ماغلوماتینا گؤرا، داستانینگ بونشری دولی بولمان، اول تورکمنیستان عیلملار اکادمیاسی نینگ قولیازمالار بؤلومینده ساقلانیان 74- نحی بوقجانینگ (حاضیرکی نومری 64) اساسیندا تاییارلانیپدیر. بوبوقجادا « حوجامبردی خان » دستانی نینگ ایکی نوسغاسی ساقلانیپ، اولارینگ ایکسی هم دولی دأل. اونونگ دولی نوسغاسینی دینگه

1988- نى يىلدا الە سالماق باشارتدى. شول يىل
 فيلولوگيا (دىل شناسلىق) علملارنىڭ كاندىدادلارى،
 دۆولت مامت ازادى آدىندا قى پىد انىستىتوتىنىڭ
 موغاللىملارى جبار محمد گۆكلنىڭ اوف و ب. سارىف و شو
 سطرلرنىڭ يازىچىسى داش- حوض ولاياتىدا علمى
 سياحاتدا بولدوق. شوندا بىز كۆنە اورگىچ اطراپى نىڭ
 TSSR- نىڭ 40 يىللىقى قالدوزىندا ياشايان، شابداننىڭ
 نىبىرە سى قلىچ تاي تايچىقوف بىلن دوشوشدىق. قلىچ تاي
 آقا «حوجامبرىدى حان» داستانى نىڭ اليازماسىنى داش
 حوض شىرىندە ياشايان شابداننىڭ عمرى و دۆرە
 دىجىلىگى بىلن ياقىندان قىزىقلانغان قووات اؤرىف- ە
 برىندىگىنى آيتدى. شئىلە لىكدە «حوجامبرىدى حان»
 داستانى نىڭ دولى نوسغاسى اىلكىنچى گزك الە سالىندى
 و اول اىلكىنچى گزك حالقا حۆدورلىنار.
 ال يازمانىڭ سىنى يوق. يۆنە اونونىڭ علامىت لارىنا
 اساسلانىپ 18- نى عاصرىنىڭ آخىرلارىندا، 19- نى
 عاصرىنىڭ باشلارىندا گۆچورلىندىگىنى چاقلاماق بولىار.
 اونونىڭ ەم اوستە سىنە بوالىازمانىڭ شابداننىڭ نىبىرە
 لرىندە ساقلانىپ قالدۇغىندىن چىن توتسانىڭ، اوندان
 اونونىڭ شاھىرىنىڭ اۆز قولىازماسى بولمايانلىغىنا ەم

شوندان گوچورلن، یا غنی قولیازما قولای نوسغا بولما غی
 قاتی اُحتیمالدیر. هر حالدا، قولیازمادا کأتب- ینگ
 آدی نینگ قابات گلمزلیگی بو مسئلانی آچیق قویبار.
 دستانینگ آخریندا شاہبندانیینگ شیغیرلاری بیلن بیرلیکده
 کمینه نینگ و طالبی نینگ قوشغولاری بار.
 واقتینگ گچمگی بیلن الیازمانینگ کأبیریرلری چیغ
 چکیپ ضایالانیپدیر، غیرالاری کرتیلیپدیر. بو بولسا دستان
 چاپا تاییارلاناں ماحالی بللی درجه ده قینچیلیق دؤرتدی.
 شاہبندانیینگ « حوجامبردی حان » دستانی 18- نحی
 عاصرینگ آخرینداقی تورکمن- ایران قاتناشیقلارینی بیان
 ادیار. بیز شو ماحالا چنلی « حوجامبردی حان » دستانینی
 تاریخی قاهریمانچیلیقلی اثر حؤکمینده کسگیتله دیک. بو
 کسگیتلمه بیزینگ فکریمیزچه بیر طاراپلی. دوغری، اثرده
 18-19- نحی عاصیر تورکمن- ایران قاتناشیقلاری،
 أقامامت شانینگ کرمان، شوشا سؤوشلری بیان ادیلیار.
 حاوا، صورتلاندیریلما یار- دا، دینگه بیان ادیلیار.
 دستانینگ هیچ بیر قاهریمانی نینگ اول یا- دا بئیلہ کی
 سؤوش گؤرکزن قاهریمانچیلیغی، غایراتلی لیغی یا- دا
 بی غایراتلی لیغی، سؤوش تعلیمینه اوستاتلیغی و غیری
 قاهریمانچیلیقلی اثرلره مخصوص نشانالار

صورتلاندیریلمايאר، حتی کرمان، شوشا سؤوشلری نینگ بولان واقتی، شول سؤوشلرده طاراپلارینگ ماقصادی، حاصیتی، علامتلاری وش. م تاریخی ماغلوماتلار هم یترلیک دأل. اونگا دره ك « حوجامبردی » نینگ اولومی بیلن باغلانشیقلی آغی لار، آهی - فریادلار داستانینگ توتوش سونگگونه سینگیپدیر. داستانینگ باشیندا « حوجامبردی حان » نینگ عیالی تازه گل، حوجامبردا یا قا بریان یالباریپ، اؤزی نینگ اربت دؤیش گؤرندیگینی آیدیپ، اؤزه لنیآر. گپینگ کوله یری داستاندا تاریخی لیقدان، قاهریمانچیلیقدان آغی شیغیرلاری آغدیق. اگر شئله کسگیتلمك ممکن بولسادی، اوندا بیز بو داستانى تاریخی قاهریمانچیلیقلی حاسرات داستانى دیه ردیک. چونکی آغی اثرینگ توتوش سونگگونه سینگیپدیر. اصلیندا بو حاصیت تورکمن ادبیاتی اوچین یاد هم بولماندیر. ادبیات تاریخیندان مألیم بولشونا گؤرأ، « اورحون»، « یئنی سی » یازوو یادیگارلیکلرینده هم حالق، سرداری نینگ اولومی نینگ آغیسینا آغلانیلیار. بلکی - ده « سیدی » نینگ « قوشا پوداغیم » داستانینی هم آغی داستانى آدلاندیریلمالی دیر. ما خلاصی آغی ژانری (موضوعی) یوریتە علمی درنگؤوه قاراشیار.

دستاندا حوجامبردى حان ادبى اوبراز (چھرہ) حوكميندہ ہم
توورہ کلہ بين ايشلنماندير. اونونگ سووشلرى باباتينداقى
توتومى، تووہ رك- داشى بيلن باغلانشيغى، دوورينگ
سياسى واقعالارى باباتينداقى اويلانمالاريتريك آچيلپ
گوركزيمہ يار. البتہ بو مسئلہ دہ بيز شاہندانى يازغارماق
فكريندن داشدا. بيرينجيدن، شول دوورہ چنلى تورکمن
دستانچيليق دأبيندہ قاھريمانينگ ايچكى حاسراتينى،
حرکتلرينى تووہ ركلہ بين صوراتلانديرماق حأصيتلى دألدى.
ايکينجيدن، شول دوورہ چنلى ايشلہ نن دستانلارينگ ہمہ
سى، اساسان گوچمہ سوژہ لرينگ اساسيندا دوورہ ديلن
اثردى. يا- دا تاريخى شخصلار بيلنباغلانشيقلى دوورہ ديلن
اثرلردى. اويلانيپ تاپيلان قاھريمانلار يوقدى. بو
شاہندانينگ « حوجامبردى حان » دستانى باباتدا ہم شئيہ.
دستاندا حرکت اديان قاھريمانلارينگ ہمہ سى
حوجامبردى نينگ ماشغالا آغضاسى: دوغانلارى، اوغول-
قيزلارى، قارينداشلارى.

شاہندانينگ « حوجامبردى حان » دستانى نينگ تورکمن
ادبياتى نينگ تاريخيندا توتيان رولى حاقيندا آيديلاندا
بولسا، اول 18- نحى عاصير تورکمن دورموشينى حاقيقى

بیان ادیانلیگی بیلن، شئیلہ ہم آغی دستان ژانری نینگ
عجایب نوسغاسی حوکمینده آیراتین اہمیتہ ایہ دیر.
حورماتلی اوقیجیلار!

سیزینگ الینگیزده « حوجامبردی حان » دستانی نینگ
ایلکینجی دولی نوسغاسی، شونونگ اوچین بوایشده کابیر
ناتحقیق لیغینگ گیدن بولماغی ممکن. سبابی دستانینگ
یکہ نوسغادا غابات گلمگی، اونونگ ہم اوستہ سینہ
اونونگ کابیر یرلری نینگ چیغ چکیپ ضایالاناندیغی،
دستان چاپا تاییارلاناں ما حالی بللی درجہ قینچیلیق
دؤرتدی. ایل آراسیندا بو دستانینگ باشغا نوسغاسی نینگ
بار بولماغی ممکن. اگر شئیلہ بولسا اوندا بوبارادا
تورکمنیستان عیلملار آکادمیاسی نینگ قولیازمالار
بؤلومینه حابار یتیرسه لر منتدار بولاردیق.

آناقوربان آشیروف
فیلولوگیا علیملارینگ کاندیداتی

بسم الله الرحمن الرحيم

اما روایان اخبار و ناقلان آثار و محدثان خوشه چینان خرمن سخن
 « هرکه سخن را به سخن ضم* کند،
 پاره ای از خون جگر کم کند.

اما روایان دفتر و ناقلان شیرین معتبر سؤز تعیین قیلار کیم، قدیم
 اییامیندا، اؤتن زاماندا ایران ولایاتیندا آق محمد شاه آدلی پادشاه بار
 اردی. اصلی قاجار اردی. اونونگ بیر یاغشی وزیری بار اردی.
 حوجامبردی حان دییر اردیلر، اصلی تورکمن، یموت طایپاسیندان،
 شانینگ گوره رگؤزی، محرمی، هر نه گنگش - ماصلاحات اونونگ بیرله
 اردی.

بیرگون شاه دان روغصات آلیپ اؤیونه گلدی. آلتی آی بیمار یاتدی.
 شاه حیدماتینا بارا بیلمدی. بیرگون شاه دان کیشی گلدی.
 -« گنگشداریم، یاقین سرداریم حوجامبردی حان تیزدن - تیزیتسین. من
 ساپارا بارانیم یاغشیراق بولوپ اردی.» دیدی.

حوجامبردی شاہ حیدماتینا گیتمکچی بولوپ آط اوستونہ چیقدی. تازہ
گل آدلی بیر حرمی* باراردی. تؤوللا قیلیپ، آیتدی:
-ای باشیم ایہ سی، اوغلانلارینگ آتاسی. بیریاویز دویش گوردوم.
گیتسنگ کلمہ یوقدور. گیتمہ گیل!- دیپ، زار- زاریئغلادی. شول
وقت حوجامبردی حان اونگا قاراپ جوغاپ برپ بیرباش کلمہ سؤز
آیتدی. گورباق نامہ دیپیدیر:

یاریم تؤوللانگی آلا بیلیم،
غم چکمہ، آغلاما، گیدسم گلرین.
شانینگ قوللوغیندان غالا بیلیم،
غم چکمہ، آغلاما، گیدسم گلرین.

هریرلرده گزسم آھی- زاریم سن
دیلیم تاپان، سیاه زولفی تاریم سن
گوژوم آچیپ گورن، سؤور یاریم سن
غم چکمہ، آغلاما، گیدسم گلرین.

گیدہ رین، دیداردان یوقدور غاناریم،
 بیر وعدہ ایله دیم، بولماز غالاریم.
 اوجاغمینگ باشی سن، یاغشی ساناریم،
 غم چکمه، آغلاما، گیدسم گلرین.

آیرالیغینگ اودی ایچده دولودیر
 بیز بارساماق مآطل*، شانینگ قولودیر.
 باشدا آتام- بابام سالان یولودیر
 غم چکمه، آغلاما، گیدسم گلرین.

گیدہ رم، ماصلاحات بیلہ بولماسین،
 بییک شانینگ گوژی یولدا قالماسین.
 فلک یاوز سوودا باشا سالماسین،
 غم چکمه، آغلاما، گیدسم گلرین.

سنینگ ترحوسینگی آلیپ گیتمه سک
 بیزه لایق ایشمی، امرین توتما ساق؟

خجالتدیر، قوللوغینی اتمہ سک،
 غم چکمہ، آغلاما، گیدسم گلرین.
 زارینجی سۆز دیلیمیزدن گلمسہ،
 اقبالیمیز قایدپ، بیرایش بولماسا
 حوجامبردی حان دییر پیمان دولماسا
 غم چکمہ، آغلاما، گیدسم گلرین.

حوجامبردی حان بو سۆزی تافشیریپ بولوپ اردی. شول حالدا تازہ گل
 بیچارہ آغلاپ، سیغلاپ، غم- غصہ بیرلہ آیرالیغینگ دردینہ قالپ،
 کریم حانہ گلیپ آیتدی:

- ای نوبہاریم اوغلوم. ای گوژومینگ چراغی بالام! آتانگ شاہ
 حیذ ماتینا گیتکم سرانحامینی توتوموش. منینگ ترخوسیمی* آلمادی.
 سن ہم بیر تؤوللا قیلغیل. شاید سنینگ تؤوللانگی آغای- دیدی.
 ارسہ کریم حان گلیپ، آتاسینا تؤوللا قیلیپ، بیر باش کلمہ سۆز دیدی:

دمیر قالام، باش قورغانیم* جان آتام!
 نیچون بیزی یاشلی قویار سن؟

بار سوئیون حان، آغیر ایلہ حان آتام،
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟
 سن گیدر سن آلیس یولا باش آلیپ،
 اولوساتدان اؤزونگ مونچا داش آلیپ
 بیز قالارمیز باغریمیزا داش آلیپ
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟

فلک اویونحیدیر، کوشت بریپ اوتار،
 یالانچی باش گوندیر، دورماین اوتر.
 اوزاق قالسانگ، ایشینگ کیم توتار؟
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟

ایل آقالاپ، اؤز یوردونگدا بولمانی،
 آغیر گنگش، ماصلاحات گلمانی،
 کابام انم ترخوسینی آلمانی،
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟

اویون قوراپ، آط آچمازدا* باغلادیپ،
 آیرالیقدا «آی قیز» ایلینگ آغلادیپ،
 جدا دوشوپ، جان جگریم داغلادیپ،
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟
 مدد برسین، دؤرت چاریار، بآرامام
 یازیپ دیلدن واصف- ینگ اوقار حاص و عام
 آرقا داغیم، سؤیه نه نیم، جان آتام،
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟

کریم حان دییر زارینجی سؤز باغلارین،
 اشیدنلرینگ جان- جگریم داغلارین.
 یئنه قایدیپ، گوژ گورینچا آغلارین،
 نیچون بیزی گوژی یاشلی قویار سن؟

کریم حان بو سؤزی تافشریپ بولوپ اردی. حوجامبردی حان اوغلونا
 جوغاپ بریپ بیر باش کلمه سوز دیدی. گورباق نأمه دییپدیر:

یا قین سا قلاپ، سیلایانیم جان اوغول،
 ترحوس ادیپ، قویما یولدان سن بیزی.
 آتاسی نینگ سؤزین توتان، حان اوغول،
 ترحوس ادیپ، قویما یولدان سن بیزی.

غانیملاری بیر قلیچدان اؤتورمان،
 اولوس-ایلینگ بیر-بیر عرضین یتیرمان،
 قالپ بولماز، شاه قوللوغین بیتیرمان،
 ترحوس ادیپ، قویما یولدان سن بیزی.

قہبہ فلک نرد اوینایپ اوتماسین،
 دوست آیریلیپ، دوشمان اورون توتماسین.
 آتام-بابام سالان یولی یتیمہ سین،
 ترحوس ادیپ، قویما یولدان سن بیزی.

اللہ نی یاد ادیپ، دیلہ گتیرین،
 شاه یانیندا آنچا ایشلر بیتیرین

شالىق خعلت، قوماش دونلارگتيرين
ترحوس اديپ، قويما يولدان سن بيزى.

گيدى دوشمان قالالارين يئقديريپ،
بيىكلرى اؤز آغزىما باقديريپ،
غمگين بولوپ، گوزياشلارين آقديريپ،
ترحوس اديپ، قويما يولدان سن بيزى.
حوجامبردى حان ديري، كان اكيلىدى،
كؤنگلوميزدن بوسؤز داشدى، دؤكولدى،
نصيباميز آليس يولا چكىلىدى،
ترحوس اديپ، قويما يولدان سن بيزى.

حوجامبردى حان بوسؤزى تافشيرىپ بولاندان سونگ آط اوستونه
چيقدى. تآزه گوله كؤنگولليك بريپ، بير باش كلمه سؤز ديدى:

ياريم اوزاق يولا گيتملى بولدوم،
الله يارينگ بولسون، حوش قال سن ايندى.

آلیس یولا نصیباً میز چکیلدی،
الله یارینگ بولسون، حوش قال سن ایندی.

یاغشیسینی - یامانی من آنچه گوردوم،
آغیر گنگشلرده ماصلاحات بردیم،
ایزینگ سرانحامین سانگا تافشیردیم،
الله یارینگ بولسون، حوش قال سن ایندی.

شاد گزه ور، زارینجی سۆز باغلاما،
زارلیق چکیپ، جان - جگرینگ داغلاما،
غمگین بولوپ، بوینونگ بوروپ آغلاما،
الله یارینگ بولسون، حوش قال سن ایندی.

بالالاریم میخمان گلسه دوزیندن،
دؤنمه سینلر آلتی سیندان، یوزیندن.
چیقما سینلار کریم جانینگ سۆزیندن
الله یارینگ بولسون، حوش قال سن ایندی.

بىزگىدە لى شاھ يانيندا يۇرماگە،
 آنچا دووزى، نصىبانى تيرماگە*،
 ساغلىق بولسا يئنه قايدىپ گۇرماگە،
 اللہ يارىنگ بولسون، ھوش قال سن ايندى.

ھوجامېردى ھان دىير، بولماز يۇرمە سىك،
 ياغشىلارىنگ يوللارىنا گىرمە سىك،
 راضى بولغون بىزدن، گۇرسىك، گۇرمە سىك
 اللہ يارىنگ بولسون، ھوش قال سن ايندى.

ھوجامېردى ھان بو سۇزى تافشىرىپ بولوپ اردى. تازە گل كۇنگلونه
 گتىردى كىم ھان بىزىنگ ترحوسىنى المادى. « بو بىر آطلى يولا چىقىپ
 بارىان كىشى بولار. مانگا يامان سانغى* آيتدىلار دىيىپ، كۇنگلونه
 گتىرىپ بولماسىن. من اونونگ يانينا باريپ، ھوشلاشىپ قالايىن»
 دىيىپ، ھوجامېردى ھانىنگ گلىپ، بىر باش كلمە سۇز دىيدى. گۇرباق
 نامە دىيدى:

آنچا آیتدیق، ترحوسیمیز آلمادینگ،
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.
آیرا دوشدوم، گوئل حاقدان دیله گیم،
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.

آیرالیقدا زارینجی سوز باغلارین،
هرست* بیلہ جگر- باغریم داغلارین،
یئنہ قایدیپ گوئل گورینچا آغلارین،
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.

قلیچ اوروپ، دوشمانلاردان جان آلیپ،
آغیر اوردا سردار بولوپ، سان آلیپ،
شانینگ برن انعامیندان کان آلیپ،
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.

کیمہ قویدونگ غازنا، قماش بو مالی

باغ ایچینده مونغین* بیتن نہالی
قایتماسین بالالارمینگ اقبالی
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.

اوغول- قیزینگ دعا اوقار ایزینگدا،
دیدیکینگدیر، خلاف دالدير سؤزونگده،
تهران بارسانگ، ندير بولسون گؤزونگده،
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.

تأزه گل دییر، گرہ گینگ بار ایللرده،
گور، یاغشیلار و اصفینگ اوقیر دیللرده
تأگلینچانگ گؤزوم قالاریوللاردا
آمان باریپ، ساغلیق بیلن گله سن.

القصة، تأزه گل بوسوزی تافشیریپ بولاندان سونگ، حوجامبردی حان
آطینا مونپ، الله یارلاشیپ، یولاروان بولدی. نیجه منزل یول کسپ،

چؤل كسيپ، تهران قالاسينا آمان- ساغ باريپ، شانينگ حيدماتينا
يتيشيپ، قول قاوشوريپ، باش اينده ريپ، سالام بريپ دوردى.
شاه، حوجامبردى حانينگ ديدارينا مشتاق اردى. هم «اوغلان
حانينگ» * اوستونه گيتمكچى بولوپ، يئغين * يئغناپ دوروپ اردى.
حوجامبردى حانينگ يتيشديگينه خوشوقت بولوپ، خوشاماي ادپ،
بیر باش كلمه سؤز ديدى:

آستراباد ايه سى، يوردونى گوردى گؤزلىريم،
بیر، ايكي، اوچ حيدماتين، دؤردونى گوردى گؤزلىريم.
آغزى غانلى چؤللىرينگ قوردونى گوردى گؤزلىريم
سوننانينگ * آقاسى، مردينى گوردى گؤزلىريم،
خوش گليپدير، حان حوجامبردينى گوردى گؤزلىريم.

انچه قوللوق بيتيريپ، گؤر، بيزى قويدى مينته،
تأزه محبوب، گؤكجه گين قويموش جداليق فرقته،
قوچ ييگيده مونگ تومن برسنگ يتيشمز قيمماتا
كؤنگلوم ايستان، ديدديگيم گونلر يتيشدى حيدماتا،

حوش گليپدير، خان حوجامبردىنى گوردى گوزلريم.

بگلر اشدينگ من اونونگ واصفى - واصفين سؤيله رم،
 اوردايا سرکرده ايلآپ، آط - ياراغين شايلارام،
 بارسام «اوغلان حانى» آلسام، آنچا پوللار پايلارام
 آط - ياراغ اسبابلارين، بآرين قيزيلدان ايه رم،
 حوش گليپدير، خان حوجامبردىنى گوردى گوزلريم.

سورساق اوندان ماصلاحات، بيز ايندى کرمان گيتماگه
 چونكى نسبت بيلمه نم من، بير سؤز اتسه اؤتماگه،
 گور منينگ دؤولتلى ايشيگيمده آدينگ بيتماگه*،
 ايل - گونينگ، قومى - قارداشلارينگ عرضين اتماگه،
 حوش گليپدير، خان حوجامبردىنى گوردى گوزلريم.

حيزماتيمدا بولسا چوخدور، مرحمتلر بى حساب،
 حاق بريپدير، دايا* تعصيب هونار هر دورلى باب،
 ايشيگى ديوانلى، مه يليس سازى - صحبت قوراپ،

ساغلىغىمىدا گزمك ايستار، تورکمن ايلين آقالاپ،
حوش گليپدير، حان حوجامبردىنى گوردى گوزلريم.

مۇنماگه باغيش ايه رم من دآل بدولرينگ يگين*
تاپماز اول ايلي گزيپ، « باش قالانينگ» اؤزبگين،
آلماغا عرض ايله سه، كۇنگلوده بارى ايسته گين،
قوچماغا باغيش ايله رم، سۇيگى پرى لرينگ گۇكجه گين
حوش گليپدير، حان حوجامبردىنى گوردى گوزلريم.

آق محمد ديري كه عالمينگ جهانگير شاسى يام
اول فتحعلى بيرله من، محمد حسن اولادى يام،
سن اشيت شاه آيديار، بو سۇزلرينگ اوستادى يام،
باريموت- بابام نۇكرى نينگ كۇنگلوده شادى يام
حوش گليپدير، حان حوجامبردىنى گوردى گوزلريم.

القصة، شاه بوسۇزى تافشيرىپ، بولوپ اردى. حوجامبردى خان اونگا
جوغاب بريپ، بير باش كلمه سۇز ديدى:

سن اشیت عرضیمی شاہیم، عالمینگ دادخواسی سن
دوشمانا زأهرینگ ساچیپ، جان دوستونینگ دلخواسی سن
قوللوغا گلن نوکرلر حالی نینگ آگاهی سن،
ساغلیغینگی ایسته رم من، کوئنگلومینگ حوش گاهی سن
کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاہی سن.

من سانگا جان دوستی یام، بردیم سوئہ نیپ بیلیمی،
غایغی چکمن یوزیولا، گچسنگ - ده دریا نیلیمی،
ایل وگوندن آیرالیق آقدیرسا گوژدن سیلیمی
عرضیم اول دیر ایسته رم تارحان* ادیپ اوڑا یلیمی
کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاہی سن.

کلی ایران اولکہ سینی دولدیریپ سن دان* بیلہ
انچہ آلدینگ ضبط ادیپ دوشمان قالاسین قان بیلہ
باش-آیاق سرپای باغیشلاپ، انچہ شالیق دون بیلہ
یموت دیر اوئن لری مینگ قوللوق اتمک جان بیلہ

کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاھی سن.

آلمیشام ایل مینہ تین، سن اشیت بوسوزلری
شکر الله دؤولت ایشیگینه سورتدیم یوزلری
آیرالیقدا «آی قیز» ایلیم، یولدا قالدی گوزلری
کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاھی سن.

ای شاهنشاهیم منینگ، چیق ایندی دوشمان قاصدینا
کیم توکل ایلہ سه، تانگری قووات بییر دستینه
ایش توتان بویوللارینگ، باقماز بلندی - پستینه
گل، سرانحامینگ توتوپ، سور ایندی کرمان اوستونه
کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاھی سن.

چون اوقار اوصافینگ هر دمده شیرین دیلیریم
دؤوله تیندن بوچمنده سائراشار بلبل لیریم
داش - آلیس یرلرده قالدی مسکنیم - منزللیریم
قوللوق ایلاپ جان بیله سؤیون حان ایللیریم

کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاھی سن.

بو حوجامبردی دیه رباغیش ایلا دینگ حان یارلیغین*
 اول حاقا سیغینیپ بیلرمن بیرلیگین هم بارلیغین
 حاق بریپدیر کونگلومیزه هر سوزینگ تایارلیغین
 ایل- گونونگ اولادیمینگ چکدیم آلسدا زارلیغین
 کلی ایران عالمینگ سن بیر جهانگیری شاھی سن.

حوجامبردی حان بو سوزلری تافشیریپ اردی. شاه نوکرلرینی چاغیریپ
 دیدی کیم:

- حوجامبردی حانی اوطاغا آلیپ بارینگ، یانیندا پیش حیدمات
 قویونگ، چویشہ قالیانی کوک ادیپ، گیجه- گوندیز حیدماتیندا
 بولونگ. آتلارین طبلاً چکیپ مآتره* تافشیرینگ. آستینا یاغشی
 شاهانه حالی دوشکلر دوشانگ. یئنه بیرکیشی اوتوران یرنینگ
 حیدماتیندا دورسون. هر نه کی حاجتی، حیدماتی بولسا تایار بولوپ
 دوروپ بیتیرینگ. وای اول گون سیزینگ حالینگیزا اونگا بیرکم
 حیدماتلیق ادیپ بی داماق* اتسه نگیز سیزلرنی دارا چکدیریپ قیرارین.

من شايى مذهبى نينگ پادشاسى بولسام، اول سننى نينگ بگى -
 آقاسيدير. هر كيم منى سؤيوپ حىذمات اتسه، حوجامبردى حانى هم
 سيلاپ حىذمات ادر- ديدى.
 ارسه* قوللار باش ايندريپ، حوجامبردى حانى جايا التىپ، قول
 قاوشيريپ حىذماتيندا بولدولار. اوندان سونگ حوجامبردى حان
 بويوردى كيم اوغلى نديرى موندا آليپ گلينگ. قوللار گيديپ ندير حانى
 حىذماتينا آليپ گلديلر. ندير آتاسينى گورۇپ، انه سيني زارلاپ، ايل-
 گونلرين ساغينيپ بير باش كلمه سؤز سؤز ديدى:

آتام بييك شاه دان منى عرض اديپ
 آل- داگوندر، واطانيما، ايليمه.
 ايل- گوندن آيريليپ، جدا دوشموشم
 آل- داگوندر، واطانيما، ايليمه.

گوژدن ساليپ منى هيچه سايماغين،
 زار آغلاديپ، گوژ ياشيما غيماغين
 گوژى ياشلى منى موندا قويماغين

آل- داگوئندر، واطانیم، ایلیمہ.

آلیسدا آیریلدی گووین شادیندان

منی قویماز کابام انم یادیندان

قوتار منی آیرالیغینگ اودوندان

آل- داگوئندر، واطانیم، ایلیمہ.

منی قویما آیرالیغینگ شانیندا

اود قالاندر قارداشلارمینگ جانیندا

حاطیرانگ عزیزدیر، شانینگ یانیندا

آل- داگوئندر، واطانیم، ایلیمہ.

عرض ادیب آغین دیپ یادا سالاندر

زاریم چکیپ، غصہ بیلندولاندر

کابام انم گوزی یولدا قالاندر

آل- داگوئندر، واطانیم، ایلیمہ.

يولوم گۆزلآپ باجى لارمينگ گۆزلىرى
 حاسرات بيلن سارالاندير يوزلىرى
 ياد بولوپدير « دهستانينگ » * دۆزلىرى
 آل- داگؤندر، واطانيما، ايليمه.

ندير آيدار، بحرى عمان گۆزيندن
 داستان اتديم شاهيرلارينگ سۆزيندن
 منى ايستآپ گۆزل شانينگ اؤزيندن
 آل- داگؤندر، واطانيما، ايليمه.

القصة، ندير بو سۆزى تافشيرىپ بولوپ اردى. حوجامبردى حانينگ
 كۆنگلى بوزوليپ، تآزه گل- ينگ آيدان سۆزلىرى يادينى دوشوپ، اوغلونا
 حوشاماي اديپ، كونگول ليك بريپ، بير باش كلمه سۆز ديدى. گؤر باق
 نأمه دىيپدير:

جان اوغول مرد بولغول، كۆنگلونگ غم توتما
 ساغ بولسام، عرض اديپ شاه دان آلارين.

ایانگدن دیله گین آتانگ ساغلیغین،
ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

ساغ گلیپ ساپاردان حیدماتدا بولسام،
شاه اؤنگونده گزیپ ذوالفقار چالسام
روغصات آلیپ ایله قایتمالی بولسام
ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

او غلوم بییک شاه دان روغصات بولینچا
شادی- خرم گزگین تا من گلینچا
گؤزدن سالمان قضا یتپ اؤلینچا
ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

الله نی یاد ادیپ دیله گتیرین
انشاء الله مشکل ایشلر بتیرین
دوشمانلاری بیر قلیچدان اؤتیرین
ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

شاه بیلن آرامدا هیچ بولماز پرده
 قالماغین کوپ غایغی - غم، غصه - درده
 من سنی قویمارین شو غریب یرده
 ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

أعتبار یوق جانہ، دونیا یا لاندیر،
 آوالی طوی - بایرام، سونگی تالاندیر*
 انه نگ آغلاپ، گوژی یولدا غالاندیر
 ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

حوجامبردی حان دییر، گوردی بوگو زلر
 باغلادی شانینا زارینجی سوزلر
 غم چکمه، آغلاما، سارالتما یوزلری
 ساغ بولسام، عرض ادیپ شاه دان آلا رین.

حوجامبردی حان بو سوزلری تافشیریپ بولوپ اردی.

شاہ دیدی کیم حوجامبردی حان موند اگل سین. حوجامبردی حان شاہ
نینگ حیدماتینا باریپ، باش ایندہ ریپ دوردی. شول وقت شاہ
حوجامبردی حانا حوشامای ادیپ، بیر باش کلمہ سوژ دیدی:

آرزو ایلا رآقا- بگلرشایی نینگ یوردی سنی،
آوانیم* سن آغزی قانلی چؤلرینگ قوردی سنی
بونصیب بیز بیرلہ کرمان اوستونہ سوردی سنی
اول یموت- گوگلنگ، قاجار ماصلاحات گوژدی سنی
ایلہ دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

اتمیشم حان تورکمہ نینہ، اول بیابان چؤلرینگ
شونقاریم* سن سالماغا بو اوردہ گینہ کؤلرینگ
آرسلانی- شیر ی بولوپ، کس باشلارینی یوللارینگ
کردی، گرجی، ارمنی، تورک بیرلہ سانسیز قوللارینگ
ایلہ دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

شایلا دیم آطینگ- یاراغینگ، گویچلی دوشمان شانینا

دانینگ اشدیپ، اود دوشوپدیر، چؤل غانیملار جانینا
 باش توتوپ، قوری ساخلار* بارددا کرمان یانینا
 اول یموت- گوگلنگ قاجارلار آق- بگینه، حانینا
 ایله دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

گورله ییپ سور، شیر ی بولدونگ سن بو داغلارینگ یولونینگ
 باشی سن عثمانلی، آوغان بیرله تورکمن قولونینگ
 اؤرده گین، غازنی آولا، بارددا کرمان کؤلی نینگ
 همه تورکمن، سنّی و شایي مذهب ایلی نینگ
 ایله دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

باش گوتردیم، من گچر من انچه دریا نیل لرین،
 کره ارضی بیرله بو داغلارینگ داشغین سیل لرین
 قوچ باریپ کرمانی آلسام، گوکجک اینچه بیل لرین،
 باغیش ادیبان آستراباد، اول خراسان ایل لرین،
 ایله دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

گور، سنینگ بیرلہ منینگ آرامدا بولماز پردہ لر،
 واصفینگی آیدیپ اوقارلار، اول فلک ده یرده لر،
 سن بویر، چیقماز سؤزینگدن، انچه یوزمونگ اوردالار*
 بو قوشوندا انچه باتیر، مونگ باشی سرکرده لر،
 ایله دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

آق محمد شاه دیه ر، دوشمان قالاسین لاش ادیپ،
 دوغری گلسه آقا- بگلرینی آلسام داش ادیپ،
 وصف ادر، گور، شاه سنی، آلطین یوزوگینه قاش ادیپ
 بو آغیر اوردالارا، یوزمونگ قشونا باش ادیپ،
 ایله دیم بارینا سردار، حان حوجامبردی سنی.

شاه بو سؤزی تافشیریپ بولدی. ارسه حوجامبردی حان اونگا جوغاب
 بریپ، بیر باش کلمه سؤز دیدی. گور باق نامه دیپدیر:

قوللوغینگ ایلا ر سویون حان ایللری تورکمن سنینگ.
 داغدا- چولده گورله یان چوخ شیر بیله آرسلان سنینگ

چونكى روم هونكارى دييمز قوللوغينگ ادمن سنينگ
سؤيله نىپ اوصافى شرح- ينگ واصفينگا ادمن سنينگ
ساغليغينگى ايسته رم، دؤولتلى شاهيم، من سنينگ.

آقا- بگلر قوللوغينگدا چوخ سنينگ خان دوستلارينگ
انچه گلמידير، گذردن گچماگه كان دوستلارينگ،
اييماگه گلмыш يئنه هم بيرناچه نان دوستلارينگ،
ناگرک ديپ سوراسا مندن يئنه جان دوستلارينگ
ساغليغينگى ايسته رم، دؤولتلى شاهيم، من سنينگ.

گلмыш من ايله رم، عرضيمى شاه يانيندا،
يزد بيله کرمان ايه سى، قصدينگ اوغلان حانيدا،
سن يازيپسينگ حؤکمينگ يوريتسنگ شايى- سنى ده
قوللوغينگى اتماگه باش گون يالانچى دونياده
ساغليغينگى ايسته رم، دؤولتلى شاهيم، من سنينگ.

چوخ خوش آمدلار بيله، واصفيم اوقادينگ ياد ادپ،

هم ساچیپ دوشمانا زأهرینگ، دوستلارینگ شاد ادیپ
اول آطین آچمازدا باغلاپ، کوشت ادیبان مات ادیپ،
ضبط ادیپ دوشمان قالالارینی آلسانگ آد ادیپ،
ساغلیغینگ ایسته رم، دؤولتلی شاهیم، من سنینگ.

هرنیچه قوللوق بویورسانگ، مقصدینگ تاپسام گرک،
تانگری گردست برسه، دوشمان ایللرین آلسام گرک
چیقسا یوزمونگ لشگرآلنیمدان، دوغری دپسم گرک،
حیدماتینگ بیتیریپ، هریانا چاپسام گرک
ساغلیغینگ ایسته رم، دؤولتلی شاهیم، من سنینگ.

شاهه قوللوق ایله رم، باقمان بو دونیا قیلینا
اوغراش اولساق بوز* بولانچاق، دالی داشغین سیلینا
مرد اولان باغلار، توکل نینگ طنابین بیلینه،
سن بیزی حان ایله دینگ کلی سؤیون حان ایلینه
ساغلیغینگ ایسته رم، دؤولتلی شاهیم، من سنینگ.

ديير حوجامبردى، شو ايرانىنگ عاديل سلطانى سن،
 چوخ ولاياتلار آليپ، دؤكدونگ قليچدان قانى سن،
 بو سؤزىنگ اوستادى من، سن ايللرىنگ دستانى سن،
 يئقدىرىپ كرمان قالاسين، آلسانگ اوغلان حانى سن،
 ساغليغىنگى ايسته رم، دؤولتلى شاهيم، من سنىنگ.

ايندى سؤزى قيسغالدائىلى. حوجامبردى حانىنگ ساغليغىندا دن
 ايشلىرى، توتان دعوالارى كؤپ، آيدىپ آنكىرسينا چىقىپ بولماز. شاه
 جوغاب برىپ بولانندان سونگ، سوريپ كرمان قالاسينا گيتدىلر. بارىپ
 كرمان قالاسىنى آلدىلار. اوغلان حانى آلدىلار. اوغلان حانى اؤلدورىپ،
 آق- قىزىل لارىنى نؤكرلرینه پايلاشدىرىپ، اوغول- اولجا*، قىز- يسيىر
 اديپ، بى حساب انعاملار برىپ، انچه اينچه بىل گؤكجك محبوبلر
 باغيشلاپ، اؤنگى سراپرده لى چادرلار دىكدىرىپ، دم- دستگاسىنى
 كؤك اديپ، آمان- ساغ قايدىپ، بارىپ تهران قالاسينا دوشدولر. ارسه
 حوجامبردى حانىنگ قارداشى مراد حان بىلن آماندوردى حان اؤز
 ايللرىندن چىقىپ، شاهه و حوجامبردى حانا سالاملاشىپ بولانندان

سونگ، حوجامبردى قارداشى مراد حاندان قوم- قارداشلارين، ايل-
گونلرين سوراشيپ بير باش کلمه سؤز ديدى. گؤر باق نأمه دىيپدير:

حوش گليپ سن قوچ قارداشيم مراد حان
قوم- خويشيم، قارداشلاردان حابار بر.
آمانمى دير آقا- اينينگ، اولادينگ؟
آرزو ادن سىرداشلاردان حابار بر.

آغير ايليم ياقينيندا، يانيندا
بارمى ديرلار آمانليغينگ شاديندا؟
آغلاپ قالان آيراليغينگ اودوندا
گؤزدن آقان قان ياشلاردان حابار بر.

من قورقارين بولار آغلاپ قالديلار،
آليس يرده چكر آهى- نالالار،
كريم، ذكى، عاديل، ايناق بالالار،
مستان گزن سرحوشلاردان حابار بر.

آقام محمدبردی، صادق نرچہ سی
 عاراپ باغ ایچینده بیتن آرچاسی*
 آمانمی دیراولی - کیچی، بارچاسی؟
 بیله گزن دنگی - دوشدان حاباربر.

آیرا دوشن سیاه زولفی ساچیندا
 آرمان قالار آراوغلی نینگ گوچونده،
 بیزگیدن سونگ «آی قیز» ایلینگ ایچینده
 تآزه بولان گنگ ایشلردن حاباربر.

انچه یتیم، انچه آتا-انه لی،
 کیمدیر بولان شاه یانیندا گناه لی
 آلقیش اوقان آغزی دیلی ثنالی
 ملا- مفتی، درویشلردن حاباربر.

فصلی بهار اولسا، سائراشار بلبل

قلام قاشلی، سیاہ ساچلاری سنبل،
مارال گۆزلیم، سؤور یاریم تازه گل،
گۆزوم گۆرن باشداشلاردان حابار بر.

حوجامبردی حان دییر، جانلارین یاقان،
آغلاپ، اجیزلرینگ زارینا باقان،
آهیم چکیپ، گۆزلریندن قان آقان
حالیم سوران دردکش لردن حابار بر.

حوجامبردی حان بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. مراد حان اونگا
جوغاب بریپ بیر باش کلمه سؤز دیدی:

چوخ سالام گتیردیم آی قیز ایلیندن
اگلنمه سین، تیزدن گل سین دیدیلر.
یامان سؤودا، باشا ایشلر دوشنده،
آغیر گنگشلرده بولسون دیدیلر.

اولی- کیچی یادینگ ادر دیلینده،
 باغ ایچینده بیتن غونچا- گولونده،
 آغیر ایلر آسترا بادینگ چولینده
 ایه سیز قالیدیر، بیلسین دیدیلر.

گوزین آچیپ آوال گورن یولداشی،
 انچه دنگ- دوشلاری، قالان سیرداشی،
 ساغدیر بالالاری، قوم- قارداشی،
 اشیدیپ شاد بولوپ، گولسین دیدیلر.

اودی باردیر، دوست بولانینگ شانیندا
 چوخ آرمانلار قویوپ گیتدی جانیندا
 عرضین ایلاپ بییک شانینگ شانیندا
 اوز ایلینینگ قیلجین چالسین دیدیلر.

هرکیم دوشسه شوم آجالینگ دستینه،
 آلا، باقماز بلندینه- پستینه،

گر تهراندان یؤریسه شوشا اوستونه
آلیس یولاگیدمان، قالسین دیدیلر.

عرضین آیدیپ قایتسین، ایلین یادادیپ،
شاه اوئگونده آبرای ادیپ، آدادیپ
آمان گلسین، دوست بولانی شادادیپ،
دوشمانی دربدر سالسین دیدیلر.

آی قیزایللری بار، پلنگلی- شیرلی،
ساواش گونی شاهلی مردان دستگیرلی،
هرکیم بولسا شاه یانیندا تقصیرلی،
عرض ادیپ گناه دان یولسون دیدیلر.

شاه اوئگونده گزیپ، ذوالفقار چالیپ،
ایران ولایاتین، یوردونی آلیپ
شاه نینگ حیدماتیندان آمان- ساغ گلیپ،
آبرایی عالمه دولسون دیدیلر.

مراد حان دییر، حاق ساقلاسین بلادان،
 درویش قول نینگ دیلی قالماز ثنادان.
 دیلاپ بییک شاه دان، یولوپ گناه دان،
 عرض ادیپ ندیری آلسین دیدیلر.

مراد حان بو سوؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. حوجامبردی حان کؤنگلوگه
 گتیردی کیم ندیری شاه دان دیله سم، بو بیر بیتمز ایشیدیر. ایله هم
 بولسا، تآزه گل - ینگ حاطیراسی اوچین شاهه بیر عرض اده بین. ارته
 بیرگون آمان - ساغ بارساق، ندیرینگ انه سی نینگ یانیندا خجالاتلی
 بولمایلی، « ندیری شاه دان بیر دیلگ ادماگه یارامانسینگ » دییر دیپ،
 توروپ گیتدی. شانینگ حیدماتینا باریپ باش ایندردی. ارسه شاه
 حوجامبردی حانا دیدی کیم:

- نه عرضینگ بار؟

شول وقت حوجامبردی حان جو غاب بریپ، بیر باش کلمه سوؤز دیدی.
 گور باق نامه دیپدیر.

عرضیمی - حالیمی ایلہ رم، کوئنگلومده خوشگاہیم سانگا
التماس ادمآگہ گلدیم، شوندا دادخواہیم سانگا
کیمہ آیدام دردیمی، گریتہ سہ آہیم سانگا
دوغری گلدیم دادیمی دییمآگہ ای شاہیم سانگا
برندیرنی عرضیم اول، دولتی پادشاہیم سانگا.

قوللوغینگ ادمآگہ گلدیم، اہلی اولادیم سالیپ،
چوخ دعاگوی یاغشی درویشلربیلہ پاتا آلیپ،
گر بویورسانگ حیدماتا ہریانامن یورتوپ - یلیپ،
من بوگون توتدوم یوزومنی، ایشیگہ دوغری گلیپ،
برندیرنی عرضیم اول، دولتی پادشاہیم سانگا.

من منم، آراوغلی یام، بیر عہدی - پیمان ایلہ سنگ
ہریرہ حوکمینگ یورہ دیپ، عالمہ دانگ ایلہ سنگ،
ایستہ رم اوژایلیمی ہریردہ تارحان ایلہ سنگ،
بارسویون حان، کلی تورکمن ایلینہ حان ایلہ سنگ
برندیرنی عرضیم اول، دولتی پادشاہیم سانگا.

ياد اديپدير «كۆپ دوغا» دىپ ايللريم بيلديم بوگون
ساغليغين ديدى مراد خان، آچىلىپ گۆلدوم بوگون
بوينوما بار ايللرى مينگ مينه تين آلدیم بوگون،
بو سنىنگ دۆولتلى ايشىگىنگه من گلديم بوگون
برندىرنى عرضيم اول، دولتلى پادشاهيم سانگا.

دوستلاريم پرواز اولوپ، دوشمانلاريم نى سايما نام،
گرگيدر بولسام باشيم، دوغرى سۆزومدن تايما نام،
ساغليغىنگى ايسته رم، هيچ دونيا مالينگ دييمه نم،
بو غريب يرده باشيم ساغ بولسا بيرگون قويما نام،
برندىرنى عرضيم اول، دولتلى پادشاهيم سانگا.

ديير حوجامبردى گؤترديم ايليمينگ حايرين - شرين،
واصفينگى ديمك اوچين شاهيرلارا برديم اورون،
قوچ يىگيت ديلرکه قولدار اوليالاردان بورون
بير ديلگ اتديم بوگون، سيلاپ انه سى حاطيرين،

بر نديرنى عرضيم اول، دولتلى پادشاهيم سانگا.

حوجامبردى حان بو سۆزى تافشيرپ بولوپ اردى. شاه اونگا جوغاب
برپ، بير باش كلمه سۆز ديدى:

ساغليغيمدا بير کوتاه ليق گل اشيت، ادمن سانگا،
گورميشم ميداندا چوخ- چوخ برميشم من تن سانگا
سۆزله يپ اوصاف شرحينگ، وصف اديپ ادمن سانگا
شوشاغا سورمك حياлим، ديديم تورکمن سانگا،
ساغ بولوپ گلسم، نديرى واللہ بره رين من سانگا.

کؤنگلونگى غم توتما، من چوخ مرحمت ايله ريم،
سن مانگا جان دوست ديرسن، دوغروسينى سؤيله ريم.
بو باشيم ساغ بولسا، کؤنگلونگ ايسته ديگين من بره م
هيچ سۆزونگ سينماز بويرده، حاطيرانگ چوخ ايسته رم،
ساغ بولوپ گلسم، نديرى واللہ بره رين من سانگا.

برمیشم کلی سؤیون حان حانلیغینی من سیزه،
 بو قاپیدا هر سؤزینگنی ایله رم سورمه گؤزه،
 دردۛ- حالینگ سؤیله دینگ، چون یتریپ عرضینگ بیزه،
 گل، منینگ باشیم اوچین، سن باور ایله بو سؤزه،
 ساغ بولوپ گلسم، ندیری واللہ بره رین من سانگا.

من حقیقات، جان سیریم نی سندن اؤزگا برمه نم،
 بیر زامان من بو چمن سه یلینده سن سیزیؤرمه نم.
 اول سؤوش گون سندن اؤزگه دن گنگش سورمانام
 من نديرنی، بلکی بابا حان دان* آیری گؤرمه نم،
 ساغ بولوپ گلسم، ندیری واللہ بره رین من سانگا.

دوشمانا قاھار ایله ییپ، چین دوستوما جان ایله دیم،
 باغیش ادیپ شالیق حالات لار، من سانگا شان ایله دیم،
 یازدیریپ یارلیق پیغاملار ایلینگه حان ایله دیم،
 تاگلینچا من اونی تهرانا تارحان ایله دیم،
 ساغ بولوپ گلسم، ندیری واللہ بره رین من سانگا.

ماصلحات بر ایندی سن، شوندا پاراحات یاتماغین،
 آیرا دوشدوم دیپ یانیپ، اؤزونگی اودا آتماغین.
 بو باشیم ساغ بولسا، سن هیچ غایغی - غوصّا باتماغین،
 شوشا اوستونه سوره لی، کؤنگلونگی غم توتماغین،
 ساغ بولوپ گلسم، ندیری واللہ بره رین من سانگا.

شاه دیه رگیتک لیک اسبابینی تایار ایله دیم،
 گور سنی شیرین دلیم بیرله نه گفتار ایله دیم.
 بوسؤزوم، گیزلی سیریم یانینگدا آشگار ایله دیم.
 آنت ایچیپ بابام* باشیدان، بارچا اقرار ایله دیم.
 ساغ بولوپ گلسم، ندیری واللہ بره رین من سانگا.

القصه، شاه بوسؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. شوشا اوستونه قشون
 چکیپ سوردی. بیرنیجه گون یول یوره دیلر. آرا یولدا حوجامبردی حان
 ناساغ بولوپ، باشیندان بیر آغریق آلدی. ارسه مراد حانی، هر نه که

يانيندا يۇرگن جان كۇيه ر دنگ دوشلاريني چاغيرىپ، اوغلانلارى ايل-
گونى يادينا دوشوپ بير باش كلمه سۇز ديدى:

حانى منينگ ايليم- گونوم، اؤولاديم؟
كۇنگلوم ايستار، پرواز بولونگ داشيمدا.
قارداشلار، بير آغريق آلدى سريمىن،
بيلمن نيچيك ايشلر باردير باشيمدا.

ميدان اؤزره غانيم بيله آراشماق،
دوست- يار بيله گزيپ، آليپ- بريشمك،
يوقدورگك ساغليق بيله گؤريشمك،
بير يامان آحوالى گوردوم دويشومده.

غافيلدان اوستومه « حوو» دىيپ گلدilir،
بير بؤلك ديوانه سريم آلديلار،
آليپ باريپ دار لحده سالديلار.
مونونگ اوچدن بيرى سحر دويشومده.

اشدينك سۆزوم، قادىردانىم، دنگ- دوشلار،

غريب يرده بيله گزن سىرداشلار،

تيسگىنىپ اوياندىم، يۆردوم قارداشلار.

فلك- ينگ آويسى باردىر آشىمدا.

ايلدن آيرا دوشوپ، داشدا اگىلىپ،

نصيباًمىز آليس يولا چكىلىپ،

....* اوستومىزه دؤكالىپ، « اوقالىپ بولما دىق يرلر »

فلك بيرگون تالانگ سالار قوشومدا.

..... فرمانى،

شوم آجالىنگ هيچ تاپىلماز درمانى،

..... ايليم- گونوم گورمانى،

اؤلسم گرك، قيرىق اوچ بولان ياشىمدا.

حوجامبردى خان دىير يتىشمز دادىم،

..... يا قينيم - ياديم،

سؤيه نيم قوچ قارداشيم، مراديم،

سن بولاوار باشيم اوزره لاشيمده.

القصة حوجامبردى خان بوسؤزى تافشيرىپ بولوپ اردى. مراد خان
اونگا جوغاب برىپ بير باش كلمه سؤز ايتدى. گورباق نامہ دىيپدير:

جان قارداشيم، اميد اوزمه جانينگدان،

قضا دولماي، آدم اوغلى اولمز.

كيم بيلر حايىسى گون آجال گلرين،

غيبى ايشى، حاقدان اوزگه بيلمز.

غريب يرده قويسانگ باغريمدا باشلار،

سيل دك بولوپ آقارگوزومدن باشلار.

آهى - نالالارينگ اديپ قارداشلار،

پرواز اديپ باش اوستونده بولمازلار.

شاد ادر دینگ یاقینگی - داشینگی،
 اؤتگه ریپدینگ، قیلجینگ - آشینگی.
 آجال یاستیغینا قویسانگ باشینگ،
 آی قیز ایلینگ آلیس یردن گلزلر.

اشیدن قولاردا، گؤرن - بیلہ نده،
 آدی قالار قوچ ییگیدینگ اؤلنده،
 قضا دولوپ، آجال دوغری گلنده،
 انچه اتسنگ ترخوسینگ آمازلار.

آرمان قویما « تر - غونچالار سولدی » دیپ،
 « ایل - گونونگ، اولادینگ گؤرمه ی قالدی » دیپ،
 « بیر قوچ ییگیت غریب یرده اؤلدی » دیپ،
 دوست آغلاشار، دوشمان بولان گولزلر.

اؤزینگ گیتسنگ، آدینگ قالار جهاندا،
 اشیدن قولاقدا، شیرین زبانا،

اون سکیز مونگ عالم، یرده-آسماندا،
جان بیتہ نینگ ہیچ بیرسی قالمازلار.

مراد دییر شانینگا بیر سؤز ادیلسه،
آغیر لاشینگ موندا قویوپ گیدیلسه،
واطانینگ بوش قالپ، یرینگ گادیلسه،
بار سؤیون حان باریپ گیرسه دولمازلار.

مراد حان بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. شاه لشگرینی سورپ
شوشانینگ یاقینیندا دوشوپ، سنگر قوروپ یاتیپ اردی. حوجامبردی
حان یاغشیراق بولوپ، آط اوستونه چیقیپ اردی. بیرگون شاه
حوجامبردی حانی ایسته دی. ارسه گلیپ، سراپرده دن باش اینده ریپ
دوردی. شول وقت شاه حوش آمد آیدیپ، بیر باش کلمه سؤز دیدی:

کردی، گرجی سانسیز آغیر قشونا،
سردار ایله دیگیم، حان حوجامبردی،
باریموت-گوگلنگ نه قیزیل باشینا

اشگارايله ديگيم، حان حوجامبردی.

دربدر سال شو اولکأنینگ مردینی،
توتوپ گتیر آغزی قانلی قوردونی،
بره بین دیپ آسترا بادینگ یوردونی،
اقرار ايله ديگيم، حان حوجامبردی.

اویناپ اوتغون فلک بيله نردیمی،
آیئر باشندان توزانیمی، گردیمی.
سؤیله شیپ خلوتده گیزلی دردیمی،
اظهار ايله ديگيم، حان حوجامبردی.

آقا ایلاپ خوراسانینگ ایلینه،
آسترا باد، گورگه نینگ داشغین سیلینه،
یزد، کرمانینگ گوکجک اینچه بیلینه،
دیدار ايله ديگيم، حان حوجامبردی.

ایسته دیم حیذماتا، گلدینگ سالاما،
ملحم اتدینگ سینامداقی یاراما،
شالیق حالات، یوز تومن لیک انعاما
دوچارایله دیگیم، حان حوجامبردی.

یاغشی چاغ اولدوونگمی، گلیپ یانیمما،
باش اتمیشم، آقا، بگه، حانیمما،
سؤوش گون میداندا دردلی جانیمما،
درکارایله دیگیم، حان حوجامبردی.

شاه دیه رجزالاری بیلانی،
ساقلارام باشی مینگ تلی* بیلانی،
اشیت گؤزل شانینگ دیلی بیلانی،
گفتارایله دیگیم، حان حوجامبردی.

شاه بو سؤزونی تافشیریپ بولوپ اردی. حوجامبردی حان اونگا
جوغاب بریپ بیر باش کلمه سؤز آیتدی. گورباق نامه دیپدیر:

ایسته دینگ حیدماتا، گلدیم یانینگا،
قولا ق توتغون عرضی - حالا، پادشاهیم.
انچه گوندیر آلمیش سریمدن بیر آغریق،
الیب قاتدیم دؤنمیش دالا، پادشاهیم.

بیر چاره ایله گین، یتیش دادیما،
فلک تالانگ سالدی کؤنگول شادیما.
هر زامان دوشنده ایلیم یادیما،
دؤندی گؤزده یاشیم سیله، پادشاهیم.

بنده اجیز، هر نه جبره قایئلدر،
جلاد آجال گلسه جانا ماصیل دیر*،
آی قیز ایلیم آلیس یرده قالیدیر،
بیر نامه گؤندرگین، ایله پادشاهیم.

کیمسه باقی قالماز، بو دونیا یالان،

یلیپ- یورتوپ یوقدور موندان پاچ آلان،
 آلیس دوشوپ، ایل- گونوندن آیریلان،
 غریب یرده چکر نالا، پادشاهیم.

آیرا دوشدوم، شاهیم، حایئر- شریمدن،
 سرمست گزن انچه اسریک نریمدن،
 غافللیقدا گلیپ توتدی شریمدن،
 سالدی قههه فلک آلا* پادشاهیم.

چرخى فلک بیزه یامان سانیپدیر،
 فلک لر اووریلیپ دؤویر دؤنوپدیر،
 آغیرینگ ناچاغی دیر، بوگون قونوپدیر،
 سووسار سونا، اؤردک کؤله، پادشاهیم.

حوجامبردی حان دییر باشیم ساغ بولسا،
 گؤریپ سنی غمگین کؤنگلوم آچیلسا،
 بیر دم قایرا قویماز، شوم آجال گلسه،

باقماق اولماز ساغدان، سولا، پادشاهیم.

حوجامبردى حان بو سۆزى تافشیریپ بولوپ اردى. ارسه شاه بیلن
حوجامبردى حان اکیسی ماصلاحات ادیپ، شوشانینگ بیر آغیر محله
سى بار اردى. اونگا بیر «الله داد» ادیپ، آلماق حیالی بیلن آط اوستونه
چیقديلار. شاه حوجامبردى حانینگ یاغشیراق بولوپ، آط اوستونه
چیقانینی گۆریپ، حوشوقت بولوپ، بیر باش کلمه سۆز دیدی.
حوجامبردى حان اونگا قارشیلیق بریپ، اکیسی آیدیشدیلار:

شاه:

مبارك بولسون بوگون آطا چیقديغینگ،
یاغشى چاغ اولوپ، سن، حان حوجامبردى.
والله قوتولپ سن، حوشوم گلر،
یاغشى چاغ اولوپ سن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

شکر الله، چیقديم بدو بیلینه،

قوللوق بتيرماگه، دؤولتلى شاهيم.
« خسر من الله »* دىپ قايرات ايله ديم،
حيزمات بتيرماگه، دؤولتلى شاهيم.

شاه:

قويما نام ديليمدن، واصفينگى سؤيلارين،
آط- ياراغينگ، صآپ قيزيلدان شايلارين،
الله قويسا، چوخ مرحمت ايلارين،
ياغشى چاغ اولوپ سن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

چيقدى دوستى، همتى بولسا شانى نينگ،
قايتماز سا غليغى بولسا جانى نينگ،
آليپ محله سين شوشا حانى نينگ،
اوغلان گتيرماگه، دؤولتلى شاهيم.

شاه:

حوش گليپ سن دوست کونگلونه يتماگه،
 باش بولوپ شو قالا، آليپ گيتماگه،
 شوگون دؤولتيمده قوللوق اتماگه،
 ياغشى چاغ اولوپ سن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

توکل ايلارين حائردان- شردن،
 اگري کؤچه لرده، دارگوذرلردن،
 گلديم آغير قولى، وهيم لى، يردن،
 بارين اؤتورماگه، دؤولتلى شاهيم.

شاه:

گليپ چيقدينگ بوگون سؤوش لباسين،
 قصد اديپ آلماغا دوشمان قالاسين،
 بير تانگريم ساوميشدير هر نه بلاسين،
 ياغشى چاغ اولوپ سن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

گتيرديم گور بوگون توركمن بگلرين،
 آط- ياراغين شايلان، بار بزه گلرين،
 سردارلارين، باتيرلارين، بگلرين،
 ساندان گچيرماگه، دؤولتلى شاهيم.

شاه:

من سنى دؤولتيم يارى بيلميشم،
 چوخ ولايات سنينگ بيله الميشام،
 بوگون آطا چيقدينگ، حوشوقت بولموشام،
 ياغشى چاغ اولوپ سن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

چاغ بولوپ قوللوغينگا يتيشديم سنينگ،
 بارچا آزارى بار جان بيله تنينگ،
 گلالميشم سؤوش گون دردلى يوره گمينگ،
 اودون اوچورماگه، دؤولتلى شاهيم.

شاہ:

گلمہ سین فال- ینگدا « شین» بیلہ « جیم» لر*
شالیق حالاتلارگی گین، هم زرلی سیملر،
گتیرین اوستونگه جراح حکیملر،
قورقما، چاغ اولارسن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

قوللو قدا یؤرمیشم، یولوم اؤتگه ریپ،
سؤزوم سند بولوپ، ایشیم بیتگه ریپ،
گلمیشم شودردیم، عرضیم یتگه ریپ،
سؤزوم دوشورماگه، دؤولتلی شاهیم.

شاہ:

بیز شوندان تهرانا آمان- ساغ بارساق،
شاه دیه رشوشانی آلیپ قایتساق،
جراح- طبیب لره دردینگی آیتساق،

قورقما، چاغ اولارسن، حان حوجامبردى.

حوجامبردى:

حوجامبردى حان دىير، جولان چکديرپ،
کؤنگلومده دوستلوغىنگ توخمىن اکديرپ،
قوللوغىنگا گليپديم، دونوم تىکديرپ،
نانىم بيشىرماگه، دؤولتلى شاهىم.

القصه بوسؤزدن سونگ حوجامبردى حان ناچاغ هم بولسا، شاه بيله
يؤريپ قشونا سرانحام بريپ، شوشانىنگ محله سىنى آليپ، شوشانىنگ
حانى نىنگ اوغلونى آليپ، حوجامبردى حانا آغير سرپايلار ساليپ،
کؤپ انعاملار مرحمت اديپ، شوشانى اؤزىنه رآى اديپ، گؤچوپ چؤل
موغان يوردونا دؤشديلر. ارسه حوجامبردى حانىنگ دردى گويچله نيپ،
آجال ياستيغىنا باش قويدى. قارداشى مراد حان باشى نىنگ اوستونده
پرواز بولوپ گزدى. گونبه- گوندن حانىنگ دردى آرتىپ اجيزلدى. شول
وقت مراد حان آقاسى نىنگ باش اوستونده اوتوريپ، بير باش کلمه سؤز
دييدى. گؤر باق نامه دىيپدير:

مراد حان:

جان آقام، ایل- گونسوز غریب یرلرده،
 نه حالینگ بار، نه یاتیرسن انگره نیپ؟
 نه یاوز ایشلری سالدینگ باشیما،
 نه حالینگ بار، نه یاتیرسن انگره نیپ؟

حوجامبردی:

جان قارداشیم، منینگ گوچلندی دردی،
 گرک حاقدان بولسا گرکدیر.
 آوال باشدا دیدیم، بیر دؤیش گؤرمیشم،
 واقتیم یتپ، پیمان دولسا گرک.

مراد حان:

سن بولماسانگ، کیمسه یتر دادیما،
 بئیلہ تالانگ سالما، کؤنگول شادیما.
 یامان- یاوز قورقی سالدینگ یادیما،

نہ حالینگ بار، نہ یاتیرسن انگرہ نیپ؟

حوجامبردی حان:

انچه گزدیم دوشمانلاردان قان آلیپ،
آغیر اوردا سردار بولوپ، سآن آلیپ،
جلاد گلیپ، عزیز تندن جان آلیپ،
یامان سوودا باشا گلہ گرکدیر.

مراد حان:

ایله گرک واکتینگ، نووچا یاشینگدا،
من بیلیم، نہ ایش باردیر یاشینگدا.
بالالارینگ پرواز بولمان داشینگدا،
نہ حالینگ بار، نہ یاتیرسن انگرہ نیپ؟

حوجامبردی حان:

فلک تالانگ سالدی کؤنگول چاغیما،
دووکون اوردی سینامداقی داغیما،

نووچا بیتن تر غونچالی باغیما،
بادی حازان اؤسوپ، چالسا گرکدیر.

مراد حان:

دایا تأصیب، قدیر بیلن آش قالار،
ایلینگ-گونونگ قارداشلارینگ داش قالار،
یرینگ گأدیک بولوپ، واطان بوش قالار،
نه حالینگ بار، نه یاتیرسن انگره نیپ؟

حوجامبردی حان:

گرك قاحبا فلك دؤكر قانیمی،
توکه دیپدیر ایرسغالیمی، نانیمی،
شوگون عزیز تندن شیرین جانیمی،
عزرائیل پریشته آلسا گرکدیر.

مراد حان:

امیدیم بار شو چیقما دیق جانینگدان،

خیرات ادیپ، آجا برن نیانیمدان،
پرواز بولوپ، من آیئریلیمان یانینگدان،
نه حالینگ بار، نه یاتیرسن انگره نیپ؟

حوجامبردی حان:

حانی منینگ دنگ- دوشلاریم، سیرداشیم،
اوغلوم- قیزیم، تر محبوبیم، قارداشیم،
توپراق چکیپ، غریب یرده شو باشیم،
ایلدن آلیس دوشوپ، قالسا گرکدیر.

مراد حان:

گوئتأرین لأشینگی، قویمان شو یرده،
الته رین، جایلارین اولی گذرده،
آرقادا غیم، باتیر، بللی سرکرده،
نه حالینگ بار، نه یاتیرسن انگره نیپ؟

حوجامبردی حان:

گورلأپ گلیپ، سریم باسدى بیر دومان،
یوره ك سارسیپ، عقل بولدى پریشان،
پرواز بولان قوچ قارداشیم مراد حان،
آغلاپ قالدینگ، آقانگ اولسه گرگکدیر.

مراد حان:

آجال یاسدیغینا قویدونگ باشینگى،
کیم یوره درکسبینگ، قلیچ، آشینگى؟
مراد حان دییر گورمان دنگى - دوشونگى
نه حالینگ بار، نه یاتیرسن انگره نیپ؟

حوجامبردى حان:

حوجامبردى حان دییر داشدان آغلادیپ،
اشیدنلرینگ جگر - باغرىن داغلادیپ،
شانیمیزا زارینجى سوز باغلادیپ،
تر غنچه گوللریم سولسا گرکدیر.

القصة، بوسوزلر تمام بولاندان سونگ، شاه بیرناچه جراح حکیم لری
گتیرپ:

- « حوجامبردى حانا دأرى- درمان برسینلر. کؤنگلی ایسته گن
طغاملاری تاییارادیپ برسینلر، ال-آیاغین آوقالاپ، یورغان- دوشک،
یاسدیقلارین تأمیزلأپ، حیزماتیندا بولسونلار» دیپ، شاه حکیملره
باش کلمه سؤز ایتدی. گؤرباق نامه دیپدیر:

گتیرمیشم حوجامبردى حان اوچین
سيز اونونگ دردینی بیلینگ، حکیملر.
یاتیدیرانگره نیپ، چو خودورآزاری،
تیز بولوپ، علاجین قیلینگ حکیملر.

سایلانگ یوره گیندن دردینگ برچی* دیر،
باتیریمدیر، سرداریمدیر، آرچی* دیر.
دؤولتیم، دیره گیم، قالام بورچی دیر،
یئقیلماسین، قایئم سالینگ حکیملر.

یاغشی حیدمات ادینگ، حالیندان سوراپ،
 معجونلار، کؤك ادیپ، دوالار بریپ،
 سونگرا حوجامبردی حانی قوتاریپ،
 مندن حالات - سرپای آلینگ حکیملر.

باشیمدا تأجیم دیر، گوکوم قورغانیم
 اوستونده پرواز دیر جان بیلہ تنیم.
 باشسیز بولوپ قالدی اغیر قشونیم،
 یئغین سرداریم دیر، بیلینگ حکیملر.

حیدمات ادینگ قوچ ییگیدینگ مردینه،
 قویمانگ فلك توزانینا، گردینه.
 علاج ادیپ یوره گی نینگ دردینه
 باشینا دوالار چالینگ حکیملر.

دوست آغلادیپ، دوشمان کؤنگلون آق ایلاپ،
 قاحبا فلك دوگون اوردی، داغ ایلاپ،

حوجامبردی حانی یاغشی چاغ ایلاپ،
 چوخ یاغشی بیزه بولونگ حکیملر.
 شاه دییر اولی عالملره پاچ ادیپ،
 هر بیر سؤزونگ باشیمیزا تاج ادیپ،
 دأری- دوا بریپ، بیر علاج ادیپ،
 تیز قوتارینگ، یوغسا اولونگ حکیملر.

القصة، شاه بو سؤزی تافشیریپ بولدی. ارسه حکیملر حوجامبردی حانا
 دأری- دوا بریپ، انچه جفا چکدیلر. هیچ بیر پیدا بولمادی. دردی گون-
 گوندن گویچلندی. لقمان حکیم اولومگه بیر چاره تاپمادی. بو بیچاره لر
 نیچیک تاپسینلار؟

مراد حان، بایرامبردی، نوباتگلدی، باغشی، آماندوردی بیرناچه
 دوست- یارلاری آغلاشیپ، حوجامبردی حانینگ یانیندا اوتوردیلار.
 شول وقت حوجامبردی حان بولارا بیر باش کلمه سؤز دیدی:

قضا دولدی، شویالانچی جهاندان،
 گیدر بولدوم، قارداشلاریم خوش قالینگ.

آیریلما دی باشیم- گؤزوم دوشماندان،
محبتلی سیرداشلاریم، حوش قالینگ.

اشیت سؤزوم قوچ قارداشیم مراد حان،
درد گویچله نیپ، اجیزلدی شیرین جان.
زار آغلاشیپ، چشم نگیزدن آقیپ قان،
حالیم سوران دردکشلریم، حوش قالینگ.

بایرامبردی، نوباتگلدی سیز آغلاشیپ،
زار قالارمیز، غاریب یرده بیز آغلاپ.
باغشی قارداش آماندوردی بوز آغلاپ،
قادیردانییم، دنگ- دوشلاریم حوش قالینگ.

دوغا یازینگ، ایل- گونومه قاراما،
آقا- بگه، کدخداما، تئوآمه*
قاحبا فلك دووز باغلادی یاراما،
ایون* چیقان یولداشلاریم حوش قالینگ.

همراه بولوبان، آلیس یولدان گلیشن،
 حالیم سوراپ، شو دردیمدان بیلیشن،
 ساغلیغیمدا خوشوقت بولوپ گولوشن،
 مستان گزن سرحوشلاریم خوش قالینگ.
 سوؤش گونی همدست بولوپ تآیلاشان،
 گه پیم توتوپ، کونگلوم ایچره جایلان،
 غاریب یرده باش اوستومده آغلاشان
 باغیر باشیم، قآن یاشلاریم خوش قالینگ.

حوجامبردی حان دییر دونیا یالاندیر،
 یالانچی نینگ اؤتردیگین بیلندیر.
 قضا یتپ، آجال دوغری گلندیر.
 لآش گوئرن دوشداشلاریم خوش قالینگ.

حوجامبردى خان بوسۆزى تافشيريپ بولوپ اردى. حانينگ يگنى
دوردى پولادهم نأچاغ اردى. اونونگ اؤلن حابارينى حانا آيتديلار.
ارسه يگه نينگ شانينا بيرباش كلمه سۆز ديدى. گورباق نامہ دىيپدير:

يگه نيم، اؤز درديم باشدا گويچلى دير،
قودراتيم يوق، بارسام يانينگا سنينگ
بلاغا صبر اتديم، قضاغا راضى،
حايقيم گلرشيرين جانينگا سنينگ.

خزان اوروپ، نووچاليقدا سولدوغينگ،
نصيب چكيپ، آليس اولكا گلدیگينگ.
باغريم كسدى، غاريب يرده اولدوگينگ
بير داستان باغلايئن شانينگا سنينگ.

اجم اوغول دؤندى قالدی داغيندا،
خزان چالدى، گل قالمادى باغيندا.
ترغنچه آچيلان نووچا چاغيندا،

قالدی قاجا فلک قانینگا سنینگ.

گیدسک گرک شیرین جاندان آیریلیپ،
زأهرأم گیدیپ، آغیر یوره ك یأریلیپ،
جان تافشیریپ، اؤلی لره غأریلیپ،
بیزده بیرگون گیریپ سانینگا سنینگ.

آجال شیرین جانی آلسا دره ك سیز،
گووره خالی قالار، غوغا کلک سیز.
چاره تاپمان سنینگ یاقا- اته ك سیز
فلک یئنگسیز بیچن دونونگا سنینگ.

قضا گلسه حاقدان راضی اولاریس
درد گویچلی دیریگن، بی شک اؤله ریس.
گرک بیزده بیردم دوچار بولاریس،
فلک آوی قاتان نانینگا سنینگ.

حوجامبردی حان دییر، دردینگ آستینا،
یا قام بردیم شو آجالینگ دستینه،
دوچار بولدوق سنینگ یاسینگ اوستونه،
ایشلر آغیر دوشدی داینگا سنینگ.

القصه، حوجامبردی حان بو سۆزی تافشیریپ بولوپ اردی. دردی
گویچله نیپ، کوپ الجاس* دوشدی. شاهه حابار یئتدی کیم حکیم
حوجامبردی حانا انچه دأری- درمان ادرلر اما پئیداسی یوق دیدیلر.
ارسه غاضابا چیقپ، حکیملری استه دی. بو بیچاره لر قضاغا نیچیک
تدبیر ادسینلر. شانینگ حیدماتینا باریپ، باش ایندر دیلر. ارسه شاه
حکیملره سیاست سوریپ* بیر باش کلمه سۆز دیدی. حکیملر هم
غارشیلیق بریپ، ایکسی گورباق نأمه دییدیر:

شاه:

دینگ زن....* سۆزینگ دوغروسین، «پارسچا کأیش سۆز»
نییه چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟
کسه رم باشینگیز آمان برمه نم،

نییہ چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکیم:

چوخ دأری- دوالار حانا ایله دیک،
قوربانینگ اولایئم، گؤزل پادشاهیم.
بیلمه دیم نیجه اولدی، شفا اولمادی،
قوربانینگ اولایئم، گؤزل پادشاهیم.

شاه:

دمیر غلام، سؤوش گونی سوراغلیم،
آستی عاراپ آتلیم، قیزیل یاراغلیم،
یئغئن سرکرده سی، باتیرگؤروغلیم،
نییہ چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکیم:

باشینگ ساغ ایله سین یارادان حالیق،
قوتولار، حاق اؤزی برسه شفالیق.

حانا ایله مدیک بیز کوتاھلیق،
قوربانینگ اولاین، گؤزل پادشاھیم.

شاہ:

ظلم سالیپ، جفا توخمون اکدیرین،
قیزیل قانی فراشلارا* دؤکدیرین،
والله التیپ سیزی داره چکدیرین،
نییه چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکیم:

والله شاھیم اشیت دوغری حابارین،
آلیپدیر آزاری، صبر- قرارینگ،
بیز حانا ایله دیک دوالار بارین
قوربانینگ اولاین گؤزل پادشاھیم.

شاہ:

جراح بولوپ، حیدماتیندا بولارسیز

البت، حانینگ آزاریندان بیلرسیز
گرچه گین* سۆزلہ گین، یوغسا اؤلرسیز،
نییہ چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکیم:

حدایئنگ دؤره دن اوچ مونگ دردی بار،
بیر مونگی نینگ آدلاری دأریسی تاییار،
ایکی مونگونه جراح- حکیملر ناچار،
قوربانینگ اولایئم، گؤزل پادشاهیم.

شاه:

خلاف یوقدور دوغری سؤیله رم،
آغیر بورتونگیزی* غایریپ شایلارام
قوتارسانگیز چوخ مرحمت ایله رم،
نییہ چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکیم:

آليپدير دردی چوخ کؤنگول چاغليغين
قاراباغلار بوستانلارين، باغلارين،
بیزايستأريس سنينگ باشينگ ساغليغين،
قوربانينگ اولايئم، گؤزل پادشاهيم.

شاه:

رقم يازيپ، بيزدن حانليق آلاندير،
آيرا دوشوپ، آليس يولدان گلندير.
بالالاري نينگ گؤزی يولدا قالاندير،
نييه چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکيم:

ياقاسيندان جلاد آجال توتوماسا،
رذيق توکه نيپ، اوزين عمری اؤتمسه،
بالالارين گؤره ر، قضا يتمسه،
قوربانينگ اولايئن گؤزل پادشاهيم.

شاہ:

شاہ دیہ ر قوتولسین، دیدار گؤره یین،
باش گون بیلہ گزیپ، دؤران سورہ یین
صارپ ادیپ حازینام بآرین برہ یین،
نییہ چاغ اولمادی، حان حوجامبردی؟

حکیم:

حکیم آیدار، منم بیر اجیز بندہ،
حانینگ دستانلارین یازدیم هر گونده،
اؤلدور، آزاد ایلہ، اختیار سنده
قوربانینگ اولایئن گؤزل پادشاہیم.

القصہ، بو سؤزدن سونگ شاہ بیر محرم قولونا بویوردی کیم:
«حوجامبردی حانینگ حیدماتینا باریپ گؤر بو آروادی.... حکیملر
نیچیک دأری- دوا ادرلر، کیم حوجامبردی حان چاغ اولمادی»- دیدی.
ارسہ اول قول باش ایندہ ریپ، حوجامبردی حانینگ حیدماتینا باریپ
بیر ولیک اتدی. قضا غا نہ چأره اولسون. ہیچ بیرینینگ دواسی تاثیر

اتمہ دی. گون- گوندن دردی گویچله نیپ، الجاس دوشوپ، اولوم حالینا
یتیشدی. یئنه یانینداقی قارینداشلاری بیلہ مراد حان آغلاشیپ، باش
اوجوندا اوتوردیلار. ارسہ حوجامبردی حان جانیندان اومیدی آزالپ،
ایل- گونی، قوم- خویشین، اوغلانلارین، آقا- اینی لرینی زارلاپ بیر
باش کلمہ سؤز دیدی. گورباق نأمه دیپدیر:

سلام یازیپ ایل- گونومه، اوباما،
غاریپ یرده بیزی قالدی دیه سیز.
گوزوم دوشمان مال- باشیما، قاراما
غاریپ یرده بیزی قالدی دیه سیز.

حوشلاشیپ، دؤرت دگره- داشین قارمان
آی قیزایلی گلیپ، حالین سورامان،
عاراپ آطا آیریم* بیلن یارامان
غاریپ یرده بیزی قالدی دیه سیز.

آلیس یرده، یتمن آرا داش بولوپ،

الجاس دوشوپ، گويچلى درده دوش بولوپ،
 قفس ايچره گۆزى باغلى قوش بولوپ،
 غاريپ يرده بيزى قالدی ديه سيز.

آمان بولوپ اؤز يوردونا بارمانى
 اوغلان- قيزا وصيتين برمانى،
 بالالارين، سؤوه ريارين گؤرمانى
 غاريپ يرده بيزى قالدی ديه سيز.

آغلاسينلار اوغلان- اوشاق يتيملر
 يۇرىپدير جگرده، باغیردا سيملر
 چأره سيني تايمان جراح- حکيملر
 غاريپ يرده بيزى قالدی ديه سيز.

غانليم قاحبا فلك ايشين گؤذرلأپ
 ايه سيز قالدی دينگ، بدوولر آرلأپ
 قوم- قارداش، آي قيزايللرين زارلأپ

غارپ یرده بیزی قالدی دیه سیز.

حوجامبردی حان دییر آمان بارسانگیز،

بیلر شاه بنده دن، واصفیم سورسانگیز.

بالالاریم، کریم حانی گورسه نگیز

غارپ یرده بیزی قالدی دیه سیز.

حوجامبردی حان بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. مراد حانینگ

ایچینه حاوپ دوشوپ، زار- زار آغلاپ بیر باش کلمه سؤز دیدی.

گورباق نامه دییپدیر:

مراد حان:

جان قارداش کؤنگلومه بیر حاویل سالدینگ،

بیر علاچ بولمازمی دردینگه سنینگ؟

بئيله آغیر ایشلر سالما باشیما،

بیر علاچ بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

فلک اوستومیزدن یولون سالاندر،
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ
قضا دولوپ، آجال دوغری گلندر،
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

مراد حان:

غریب یرده قان آغلاسام، آغیرسام،
هر سحر «الله» دییسم چاغیرسام،
یوزاؤورسم یاقام توتوپ باغیرسام،
بیر علاج بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

مردانا بول، دؤرت یانلارا یایناما
دولوپ- داشیپ، قازان ایچره قایناما
جان قارداشیم شیرین جانینگ قیناما
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

مراد حان:

ایه ن کوپدور یا قینیندان - داشیندان
ساغلیغینگدا دؤکن نان و آشینگدان،
منده برسم تا صصادیقلار* باشینگدان،
بیر علاج بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

بارچا گلن آجال جامین ایچندیر
پیغمبرلر، چاریارلار گچندیر،
قهبه فلك یئنگسیز دونوم بیچندیر،
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

مراد حان:

دمیر قالم، باش قورغانیم، بارکشیم*
سالیپ گیتمه یالنکیز قویوپ بو باشیم،
آرا یولدا حاسسا بولان قارداشیم،

بیر علاج بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

آجال آئراییکی دوستونگ آراسین
دوغری گلسه، آلماز برن پاراسین
تاپپ بولماز شوم اؤلومینگ چاره سین
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

مراد حان:

آیرا دوشسنگ ادرایشینگ بیلمه نم
یالنگیز قویسانگ من آغلاریم، گولمه نم
سالان آغیر یوکونگ چکه بیلمه نم
بیر علاج بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

زارلیق چکرایل - گونوندن آزاشان،
مردگر کدیر آغیر ایشه اوغراشان،

مردانا بول، قارداش، بیلینگ برک قوشان،
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

مراد حان:

آط- یاراغینگ اسبابلارینگ دوز اتسم،
شایئم توتوپ، یول یاراغین کؤک اتسم،
شاه دان روغصات دیلاپ، آلیپ قایتسام،
بیر علاج بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

آرالیقدا داشغین چای دیر، بولاق دیر،
آجال تاری بوینومیزدا دوزاق دیر،
آشابیلیم قارداش یوللار اوزاق دیر
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

مراد حان:

مراد حان دییر یاویز ایشه اولاشدوم

حاسرات چکدیم، یاندیم- بیشدیم، توتاشدیم
قانلیم فلك جفاسینا ساتاشدیم،
بیر علاج بولمازمی دردینگه سنینگ؟

حوجامبردی حان:

حوجامبردی حان دییر، جگر داغلادینگ
دستان ادیپ زارینجی سؤز باغلادینگ،
ماتم توتوپ دوست بولانیم آغلادینگ،
هیچ علاج تاپیلماز دردیمه منینگ.

حوجامبردی حان بیلن مراد حان ایکیسی شو سؤزی تافشیریپ بولاندان
سونگ، جانالی آتابای بیله جانالی دویه جی «حوجامبردی حانینگ
حالینی سوراپ اؤته یلی» دیپ، اؤز ایلینه قایتماقچی بولوپ گلدیلر.
ارسه گۆردولر حوجامبردی حان حال اوستونده یاتیر. بولارا قاراپ بیر
باش کلمه سؤز آیتدی.

غزل حوجامبردی:

خبرالتینگ ایل - گونومہ، یاریما،
 آلیس یولدا گورمان اؤتمہ لی بولدوم.
 آذیق آلیپ، یوزوم توتوپ چؤللرده،
 بو منزیلدن گوچوپ گیتملی بولدوم.

اشیت محمدبردی آقام آغلا سین،
 عاراپ صادق، جگر - باغریں دا آغلا سین.
 سؤیسه، توقار باشا قارا باغلا سین
 حاقینگ امرین شوندا توتمالی بولدوم.

تھران بارسانگ آبادانا، ندیره،
 یتیشمه دیم عرضی - حالیم اده ره،
 باشیم قویوپ، باقی اوبا گیده ره،
 ال - آیاق اوزادیپ یاتمالی بولدوم.

حابار برینگ کریم حانی گورسه نکیز،
 ذکی، عادیل، ایناق، صالح بارسانگیز،

سویشه، توقاریم حابار برسه نگیز،
گورمان گوزلریندن یتیمه لی بولدوم.

محمد قلی، ولی گورسنگ بیله جه،
سیدنظر، ظاهیر باقریم، قاراجا
بابا، اول شیخ علی گوزده گوره جه،
حابار برینگ عمره بیتملی بولدوم.

دینگ یتیشسین آناقوربان دادیما،
آناقلی حاجی، داود باباما
دینگ دسته گل، باغتی - ایکی بالاما،
آجال شربتیندن دادمالی بولدوم.

آمان محمد، یول گلدینی گورسه نگیز
عوض محمد، آنا خبر برسه نگیز،
دینگ فتح علی، یاغشی گلدأ بارسا نگیز،
شیرین جانی باده ساتمالی بولدوم.

گۆزل، بی بی، منگلی، باغتی بیلن لر
گنگ لیک، اوغول بیکه اصول گلین لر
اشیتسینلر جگر- باغریم دیین لر
دؤنوپ باقی جایا یتمه لی بولدوم.

بیکه لیگه، اوغول دؤندأ، اوغول جان،
گۆرکلی، جمال، اول سوناگل، آینا جان،
حابار برینگ دیدی، حوجامبردی حان،
تنیم قارا یره قاتمالی بولدوم.

حوجامبردی حان بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. ارسه اونگا حاقدان
کلن قضا اردی. جان آجیغی گلیپ، گۆزلری آلاریپ، رنگکی سارالیپ،
دیرناغی گوگه ریپ، جان قارقارا گلدی. مراد حان آقاسی نینگ قولوندان
توتوپ، سیقلاپ بیر باش کلمه سؤز دیدی. حوجامبردی حان اونگا
قارشیلیق بریپ، ایکسی گۆرباق نأمه دیدیلر:

مراد حان:

آرقادا غیم، سن بوگون سالدینگ باشیمغا ابترا*
 گوژلریم قان آغلائیپ، سینا ما سالدینگ یوز یارا.
 جانا اوردی شوم فلک بیر لحظه باقماز حاصیرا
 تنده جانینگ بارلیغیندان، اؤرته نین بیر پارا
 واخ، بوگون حان قارداشیم جانینگ گلیپدیر قارقارا.

حوجامبردی حان:

بو دیلیمده چوخ دوغالار، سن یتیرگین ایللره،
 تراچیلان نوبهاریم، تازه غنچه گلله.
 گور، دومان چوئودی گوژومه، مهره* اوردی دیلله،
 شوم آجال توتدی یاقامدان، چنگکه اوردی بیللره،
 قارداشیم، یاغتی جهان بولدی گوژومه قاپ- قارا.

مراد حان:

بو فلک- ینگ گردیشیندن یاندی جانیم نئيله بین،
 تیره شیپ، گور، بولدی لرزان استخوانیم نئيله بین.

آغلای-آغلای گۆز لیمدن آقدی قانیم نئیلہ یین،
هیچ بیر چارام یتیشمز، بللی حانیم نئیلہ یین،
واخ، بوگون حان قارداشیم جانینگ گلیپدیر قارقارا.

حوجامبردی حان:

گلدی، گۆر جان آجیغی، ساراردی سولدی یوزلیم،
توتماز بولدی قوللاریم، هم گۆرمز بولدی گۆز لیم.
تندہ قوات قالمادی، هیچ توتا بیلماں اؤز لیم،
قارداشیم، یاغتی جهان بولدی گۆزومه قاپ- قارا.

مراد حان:

شوم فلک بودردلی باغریم باشینا اوردی دوگون،
غافل اول، بیلمز کریم حان، آتاسی نینگ اؤلدوگین،
سن سالیپ گیتسنگ باشیمنی قایدا قویار من بوگون؟
ایللریم بیلمز، باشیما بئیلہ ایشلر گلدیگین.
واخ، بوگون حان قارداشیم جانینگ گلیپدیر قارقارا.

حوجامبردی حان:

یتیمه دیم اؤز یوردوما، اؤز مسکن یمه بارمادیم،
 اهللی اولادیم گؤروپ، بیر عرضی - حالین سورمادیم
 دگره داشیمدا اوتوردیپ، بیر نصیحت برمه دیم،
 اول سؤه ر محبوبلاریم، هم بالالاریم گورمه دیم،
 قارداشیم، یاغتی جهان بولدی گوزومه قاپ - قارا.

مراد حان:

چون باریپ جانالی دان حاسسا حابارینگ آلسالار،
 بو ایشه غمگین بولوپ، حاقدان دیلگ لر قیلسالار،
 پایلاشار دردینگینی یانیندا باری بولسالار،
 ال - آیاغینگنی اوزادیپ، قوم - خویشینگ گلسه لر،
 واخ، بوگون حان قارداشیم جانینگ گلیپدیر قارقارا.

حوجامبردی حان:

گور، بوگون گیتسه گرکدیر جان بوتدن آیریلیپ،
 لاشیمیز قالسا گرکدیر، توپراق ایچره قاریلیپ،

جسمىمى قوچسا گركدىر بو قارا يرياريلپ
گۆزلىرىم بولموش قارانگقى، باشلارىم كۆپ اؤوريلپ،
قارداشىم، ياغتى جهان بولدى گۆزومه قاپ- قارا.

مراد خان:

بويالانچيدان گيدر سن، دىير مراد خان، قارداشىم،
سن يالانگ قويوپ گيدر سن، بو غريب يالنگيز باشىم،
واخ، منىنگ يوقدور بويىرده قو- خويشىم، سىرداشىم،
آرقاداغىم، قورغانىمدينىگ، بللى باتير يولداشىم،
واخ، بوگون خان قارداشىم جانىنگ گليپدير قارقارا.

حوجامبردى خان:

خان حوجامبردى ديه ر، جان آيريلار بو بنده دن،
اول بيلروا صفيم يازار، سىز سوراسانگيز شاه بنده دن،
سن اشىپ، قالماز دوغانىم ياغشى سۆز بىزگنده دن*
سوراسانگيز، بو ايل- گونوندىن آيريلان پر كنده دن*
قارداشىم، ياغتى جهان بولدى گۆزومه قاپ- قارا.

القصه، حوجامبردى خان بیلن مراد خان اکیسی بو سۆزی تافشیرپ بولدى. ارسه شول وقت حدای تعالی عزرائیل فریشتا: « شوگون باریپ حوجامبردى حانینگ جانینی آغین» دیپ بویوردی. شول وقت عزرائیل باریپ حوجامبردى حانینگ گۆزونه گۆروندی. سۆیر دفة سینده بیر گۆزی بار، یئنگسه سینده بیر گۆزی بار، چات مانگلایندا بیر گۆزی بار، دابانی نینگ آستیندا بیر گۆزی بار. حوجامبردى خان گۆردی اول دۆرت گۆزلی، اۆزگه جنس لی نأرسه. حوجامبردى خان اونگا باش کلمه سۆز دیدی. عزرائیل اونگا قارشیلیق برپ، اکیسی گۆرباق نأمه دیپ دیر:

حوجامبردى خان:

سنی گۆرگیچ لرزان بولدی اندامیم،
نه ایشینگ بار، چکاره سن بو جایدا؟
قایدا بولار سنینگ منزل – مکانینگ؟
نه ایشینگ بار، چکاره سن بو جایدا؟

عزرائیل:

حابار آلسانگ، ایام بویوردی بیزه،
بوگون حانینگ حیدماتیندا بول دیدی،
دؤردونحی آسماندا منزل- مکانیم،
«اگلنمه قاداغان، بار- داگل» دیدی.

حوجامبردی حان:

قدراتیم یوق منینگ توروپ یورماگه،
باش گون یالانچیدا دؤوران سورماگه،
هیچ تآبیم قالمادی یوزونگ گورماگه،
نه ایشینگ بار، چکاره سن بو جایدا؟

عزرائیل:

چوخ آزار بردی دیپ غمگین بولماسین،
یول یاراغین توتسون، قایرا قالماسین،
ایانگ دیدی کؤنگله قاتی آلماسین،
هرکیمینگ اوستوندن دوشن یول دیدی.

حوجامبردی حان:

ایل- گونوک گورماگہ پورصات بولماسا،
ازل- ده تقدیردا قیسمات بولماسا،
یول برمن، ایامدن روغصات بولماسا،
نه ایشینگ بار، چکاره سن بو جایدا؟

عزرائیل:

دونیاده ایسته گینگ برمان قویمادیم،
تاپیلماز، دردینگه درمان قویمادیم،
جانینگدا دونیادن آرمان قویمادیم،
ایانگ یالانچینی گوزدن سال دیدی.

حوجامبردی حان:

یتیرشو عرضیمی ایامه باریپ،
بیرنوربات* دیلارین، یاپیشیپ- یالباریپ،
نشان گتیرمه سنگ اوزیندن باریپ،

نہ ایشینگ بار، چکارہ سن بو جایدا؟

عزرائیل:

سفارش ایله دی ایانگ حورماتلی،
تھران ایشیگینده قالار قورباتی*
قورقماسین بندام دیپ، آجال شربتین
کیمہ آوی بولار، کیمہ بال دیدی.

حوجامبردی حان:

حابار آغین بلندیمن - پستیمدن
روغصات بولمان، یول سالماغین اوستومدن،
نہ ایشینگ بار، چکارہ سن بو جایدا؟

عزرائیل:

من گلیم ایانگدن ایلچی بیر کیشی،
بولدی سیزہ بوگون آجال گورنوشی،
گاہ سود، گاہ زیاندر بندانینگ ایشی،

بیر ساغدان، بیر سولدان اؤسریل دیدی.

حوجامبردی حان:

آجال یتپ پیمانیمیز دولماسا
 حازان چالپ، غونچا گولوم سولماسا
 من گیدمن ایأمدن اذن* بولماسا،
 نه ایشینگ بار، چکاره سن بو جایدا؟

عزرائیل:

هیچ کیمسه قوتولماز، اؤلومدن قاچپ،
 یاشین دیدی ایأنگ یر قوینون قوچوپ،
 گیت، باریپ آخرت دونلارینگ بیچپ،
 مشک- عنبر باشینا بوگون چال دیدی.

حوجامبردی حان:

حوجامبردی حان دییر ایشیم بیتیرمأن،
 عرضی حالیم آی قیزایله یتیرمأن،

گلیپ سن ایامدن نشان گتیرمان،
نه ایشینگ بار، چکاره سن بو جایدا؟

عزرائیل:

عزرائیلام آلدیم من انچه جانی،
حاقدير ملائیک- ینگ دیین دستانی
قادر مؤولام بیزه بوگون باردانی
حوجامبردی حانینگ جانین آل دیدی.

القصة بو سؤزدن سونگ عزرائیل پریشته باریپ حدای تعالا عرض
ادیپ، بیرباش کلمه سؤز دیدی. گورباق نامه دیپدیر:

عرضیمی آیدایئن ارکلی سبחנוیم
حان بیزی قویمادی جانین آماغا
حابارلاشدی بیزدن « چکاره سن» دیپ
حان بیزی قویمادی جانین آماغا.

دیدی سن چیقما غیل برن تئورآمدن
آجال شربتیندن ایچمن بو جامدان
روغصات آلیپ گل دیپ ارکلی ایآمدن
خان بیزی قویمادی جانین آلمانغا.

مأصیل بولوپ دوردوق بیزده یوزله شیپ
آیدان سؤزلرینگ ایزین گؤزله شیپ
بیزینگ ایله انچه دوغری سؤزله شیپ
خان بیزی قویمادی جانین آلمانغا.

بیر آرمان قویمادیم جان بیلن تنده،
بیلمه دیم اول تقصیرکۆپ تاپدی منده
نه قوللوق بویورسانگ اختیار سنده
خان بیزی قویمادی جانین آلمانغا.

من یاقین یانینا بارا بیلمه دیم
اؤکده جوغابینی بره بیلمه دیم

عمری نینگ حارمانین تیرہ بیلیمه دیم
حان بیزی قویمادی جانین آلمانغا.

آولایا بیلیمه دیم چؤلده توراجین
دیلہ دیم برمه دی باشیندا تاجین
من تاپا بیلیمه دیم هیچ بیر علاجین
حان بیزی قویمادی جانین آلمانغا.

عزرائیلام دیدیم سؤزوم اؤتمه دی
اؤز سؤزیندن اؤزگأ باور اتمه دی
ایام سندن اؤزگأ دادیم یتمه دی
حان بیزی قویمادی جانین آلمانغا.

عزرائیل بو سؤزینی تافشیریپ بولدی. ارسه حدای تعالی فرمان قیلدی
کیم: - ای پریشدام، سن بهشتدن بیر آلمانا الپ باریپ، حوجامبردی حانا
برگیل. اول منینگ ساخی یارادان بیر بندامدیر. ساغلیغیندا انچه
حایئر - حاسانات منینگ یولوما صرف اتدی. انچه یتیم اوغلان، دول

حاتينلارينىڭ حاليندان حاباردار بولدى. انچه آچلارى دويوروپ، آشين-
نانين ميدانا دؤكدى. انچه يالانگاچلارى دونلاپ، پيادالارا آط
موندوردى. من ساخى بندامى دوزاخا سالمان، اگر كافر هم بولسا
باخيللارى اوچماخا* سالمان، اگر مسلمان هم بولسا. سن شول آلمانى
آليپ باريپ ايانگدن نشانه گتيرديم دىپ، حوجامبردى حانينىڭ قولونا
برسنىڭ گۆزى گۆرگچ، خوشوقت بولوپ، ايه سینه شیرين جانين
تابشیرغای دیدی.

ارسه عزرائيل عليه الرحيم شول بهشت- ينگ آلماسينى آليپ باريپ،
حوجامبردى حانينىڭ قولونا قولونا بردى- ايانگ ايبرن نشانى دير-
دیدى.

ارسه حوجامبردى حان گۆردى كيم آلمانينىڭ يوزينده «بسم الله»
يازىلغى اردى. گۆرگچ خوشوقت بولوپ، ايمانين يولداش قىليپ، ايه
سینه جان تافشیردى. عزرائيل عليه الرحيم گۆرپ اۆز يولونا گيتدى.
شول وقت مراد حان جان فداليق ادپ، آغلاپ، آقاسى نينىڭ لاشينى
قوجا قلاپ، بير باش كلمه سۆز دیدى. گۆرباق نأمه دیدیر:

واخ سۆزى بولغان سند، شاه لاردا تارحان قارداشيم.

گووره بوش قالدی بوگیتدی، شیرین جان قارداشیم.
دألی دوزلریاس توتوپ، بوش قالدی میدان قارداشیم
ایشیگینگدن، واخ، آغیر دیوان ساویلدی قارداشیم
کیم بره رایندی سرانحام ایلینگه حان قارداشیم.

بو غریب یرده حایپ بولدی شیرین جانینگ سنینگ
نیله بین قانلیم فلك دؤکدی ناحق قانینگ سنینگ.
بیتمه دیک چوخ ایشلرینگ چوخ قالدی آرمانینگ سنینگ
فانیدان گچدینگ تاپیلماں درده درمانینگ سنینگ
کیم بره رایندی سرانحام ایلینگه حان قارداشیم.

اؤسدى اول بادی خزان، قوریدی غنچه- گل لرینگ
باغلارینگ ماتم توتوپدیر، سایراماز بلبل لرینگ
دورلی گفتارلاراچان، لال بولدی شیرین دیلرینگ
ایه سیز قالدی آلیس یرلرده، آی قیز ایل لرینگ
کیم بره رایندی سرانحام ایلینگه حان قارداشیم.

بو آلیس یرده باشیم سالدینگ توزان گرده، وای،
 بوجدالیق بیلہ حاسرات، انچه دردسرده، وای
 سن باشیم یالنگیز قویوپ گیتدینگ غریبه یرده، وای
 واخ، یئغین سرداری یوزمونگ توپلارا سرکرده، وای.

المدام قان آغلائیپ چون یاد ادر دیدام سنی
 تلموروپ دؤرت یانی گوژلأپ، گوژمه سم قبلام سنی
 آی قیزایلینگ حانی دینگ، اتدی غریب مؤولام سنی
 قوم- خویشیم، قارداشیم، وای، تاپماسا اوبام سنی
 کیم بره رایندی سرانحام ایلینگه حان قارداشیم.

چؤل موغان یوردیندا قالدینگ قالدینگ، زارا قویوپ بیزلری
 آغلادیپ بودالی میدان، داغی- داشی، دوزلری
 جان گیدیپ، بوش قالدی گوؤرأنگ، سن اشیت بوسؤزلری
 حان گلر دیپ آی قیزایلینگ یولدا قالدی گوژلری
 کیم بره رایندی سرانحام ایلینگه حان قارداشیم.

دییر مراد حان گلدی بایرامبردی آغلاپ یانینا
 سن اشیت زارینجی سۆز، باغلاپ یازار من شانینا
 باغشی، آماندوردی، نوباتگلدی پرواز جانینا
 اؤرتہ نیپ ہم چاولانیپ، نورگلدی یاندی اودونا
 کیم برہ رایندی سرانحام ایلینگہ حان قارداشیم.

القصہ مراد حان بو سۆزی تافشیریپ بولاندان سونگ همه دنگ-
 دوشلاری آغلاشیپ، اوتوروپ اردیلر. شاه مونی اشیدیپ، بیرناچه محرم
 قول لاری، قاجار سرکرده لری بیلہ گلیپ، زار- زار آغلاپ، بیرباش کلمہ
 سۆز دیدی:

غافل ایدیم حوجامبردی حان سنینگ
 غانلیم فلک نہ ایش سالدی باشینگا؟
 لاشینگ اوزہ رہ پروازادر جان سنینگ
 غانلیم فلک نہ ایش سالدی باشینگا؟
 زرو زرباب بزتدیرین لاشینگہ.

انچه باقسام دیدارینگدان دویمانام،
 آغیر لاشینگ آلیس یرده قویمانام
 غریب یرده، چؤل موغاندا قویمانام
 غانلیم فلک نه ایش سالدی باشینگا
 زرو زرباپ بزه تدرین لاشینگه.

آغیر خلعت، یوز تومندن شایلارین
 سنینگ سونگکونگ صوم* قیزیللارا تایلارین
 التیپ تهران ایشیگینده جایلارین
 غانلیم فلک نه ایش سالدی باشینگا
 زرو زرباپ بزه تدرین لاشینگه.

آوازانگی شایی - سوننا دولدیرین
 بییک سارای، عماراتلار قالدیرین
 قبرینگ اوزه ره بلند گوممز سالدیرین
 غانلیم فلک نه ایش سالدی باشینگا؟
 زرو زرباب بز تدرین لاشینگه.

آصلینگ تورکمن، اؤزینگ چاریاری دینگ
 كؤنگلوم شاوخی - شادلیغی مینگ باری دینگ
 گیتدینگ قولدان، دؤؤلتي مینگ یاری دینگ
 غانلیم فلک نه ایش سالدی باشینگا؟
 زرو زرباب بزتدیرین لاشینگه.

بآر مولکونگه وفا توخمین اکدیرین
 صارپ اده رین دونیا مالین دؤکدیرین
 صورتینگى نقاش لارا چکدیرین
 غانلیم فلک نه ایش سالدی باشینگا؟
 زرو زرباب بزتدیرین لاشینگه.

شاه دییر فلک باشا قارا سالیپدیر
 زارینجی سؤز نوسغالاردان آلیپدیر
 جانیم گیدیپ، قوری گوورأنگ قالپدیر
 غانلیم فلک نه ایش سالدی باشینگا؟

زرو زرباب بزتدیرین لاشینگه.

القصه، شاه بوسؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. ارسه خراط* لارغا
 تابوت یوندوریپ، حوجامبردی حانی اونگا سالدیریپ، اوستونه زرو
 زرباب، آغیر بهالی پارچالاردان یاپدیریپ، داشینی شاه یاغشی محرم
 قوللاری، هرنه بیك قاجارلار، آقا- بگلر، سرکرده لر، مراد حان، هرنه که
 يموت آقا- بگلری، اؤزی نینگ انچه قادیردان دنگ- دوشلاری داشینی
 قاللاپ، آقلاشیپ، تابوتینی یوره دیپ، چؤل مواندان گوچوپ، تهران
 ساری* گیتدیلر. گیچ یاتیپ، ایرتوروپ، تهران اولکه سینه سئتدیلر.
 ارسه حوجامبردی حانینگ محرمی آبادان ساچینی یایپ، یوزین یئرتیپ
 تابوتینگ قارشیسیندان چیقیپ، گؤزلریندن قانلی یاشین دؤکوپ، بیر
 باش کلمه سؤز دیدی، گؤرباق نأمه دیپدیر:

آی قیز ایلینگ باشی حوجامبردی حان

دولانایئن نه ایش گلدی باشینگا؟

قهبه فلك ظلم سالدی جانیم

دولانایئن نه ایش گلدی باشینگا؟

پرواز ادیپ اؤوریلہ بین داشینگا.

غافل ایدیم، نہ ایش بولوپدیر سیزه
آغلارین، گیده رین داغلارا- دوزه
فلک، قصہ سندن، خبر بر بیزه،
دولانائین نہ ایش گلدی باشینگا؟
پرواز ادیپ اؤوریلہ بین داشینگا.

من باغتی قارانینگ نہ دیر گناسی
یانگیلیپدیر دییلری مینگ تناسی
اوستومینگ سایه سی، باشی مینگ پناسی
دولانائین نہ ایش گلدی باشینگا؟
پرواز ادیپ اؤوریلہ بین داشینگا.

جلادلار گلیپ شیرین جانینگ آلدیمی؟
خزان چالیپ، تر غنچه لار سولدومی؟
یا- دا منینگ باغتم قارا بولدومی؟

دولانايئن نه ايش گلدی باشينگا؟

پرواز ادیپ اؤوريله بين داشينگا.

« ساغ گلر» دیپ آنچا يولونگ گؤزه دیپ،

امید ادیپ، آق اوطاغلار دوزه دیپ،

نه یاتپ سن اوستونگ- باشينگ بزه دیپ،

دولانايئن نه ايش گلدی باشينگا؟

پرواز ادیپ اؤوريله بين داشينگا.

گل، سؤیه نیپ، آرقام بریپ دورانیم،

حانی سنينگ بیلن دوران سوره نیم؟

شو بولدومی یالانچیدا گؤره نیم

دولانايئن نه ايش گلدی باشينگا؟

پرواز ادیپ اؤوريله بين داشينگا.

آبادان دییر آیلانین جانينگدان،

شاهیر بولوپ سؤز باغلادیم شانينگدان،

آلیپ گیتکین منی، قویما یانينگدان،

دولانایئن نه ایش گلدی باشینگا؟
پرواز ادیپ اؤوريله بین داشینگا.

آبادان بو سؤزی تافشیرپ بولوپ اردی. ارسه حوجامبردی حانینگ
تهرانداقی ضامون اوغلی ندر آی قیزا قایدیپ، باشغا عیالیندان بولان
عادیل دیین اوغلی گلیپ اردی. آتاسی نینگ تابودی نینگ داشیندان
آیلانیپ، آغلاپ، بیر باش کلمه سؤز آیتدی:

واخ، آغیر ایلینگ ایه سی بللی سردار حان آتام
آیلانیپ لاشینگ داشیندان، بولدی پرواز جان آتام
حاسسا حالینگ سورمادیم، وای، قالدی چوخ آرمان آتام
آی قیزا یلله گرکلی، جانیم درمان آتام
ایندی هیچ بیر چاره یوق، حاقدان گلن فرمان، آتام.

بئيله ایشلر اوسلامان* غافل باشیم هیچ بیلمه دی
قوم- خویشینگ، قارداشینگ، شیر بالالارینگ کلمه دی
آیلانیپ کأبام انم اوستونگده حاضیر بولمادی

گور، محبت جان، بوگون پیمانہ دولمان اولمہ دی
آغلای-آغلای گوزلریمدن آقدیرین، قان، آتام.

صارپ ادردینگ ساغلیغینگدا انچه حایرات کآن برپ
بیریسینه آط باغیشلاپ، بیریسینه دون برپ،
اول پاخیر مسکین- یتیم لر گلسه آش و نان برپ
توپراغینگ تهراندای قالدی، چؤل موغاندا جان برپ،
ایل-گونونگ، مسکن لرینگ، اوزیوردونی گورمان، آتام

قالدیم ایندی تأقیامت آحی- زارینگ چکه
المیدام قان آغلارام من، گوزده یاشیمنی دؤکه،
یازدیرپ واصفینگ یتیرین بآریموت، گوکلنگ، تکأ
بو غریپ یرلرده قویدونگ، آتاسیز، یالنگیزیکه،
آغلارام دگره سی* گوزلأپ، تلموروپ* هریان، آتام.

اؤزینگ بیریان چکیپ، گلدینگ حاطاردان سایلانیپ
بو آغیر لآشینگ، سؤیه گینگ* صاف قیزیلا تآیلانیپ

اؤرتونیپ اوستی - باشینگ سیم و زردن شایلانیپ
اؤوریلیپ دگرہ - داشینگدان، تابودینگدان آیلانیپ
من بوگون بولسام ھنیز آز باشینگا قوربان، آتام.

اول آلیس اولکہ دہ جانیگ، چؤل موغاندا آلدیلار
شاہ بویوردی یوندوریپ، اول تابوت ایچرہ سالدیلار
توپراغینگ شوندا چکیپ، تھرانہ آلیپ گلایلر
قارداشینگ، بالالارینگ غافل، آلیسدا قالدیلار
آغلاشیپ اوستونگدہ باری، حالینگ سورمان، آتام.

دییر عادیل قالدی آلیس گورگن دہ یازینگ - یایلاغینگ
بارایدی دنگ - دوش بولوپ، ھرکیمسہ بیرلہ سیلاغینگ
ایزلارینگ قالدی، یاد ایلاپ آلیسدان سوراغینگ
ایل - گوندن آیریلیپ، چکدی شویرہ توپراغینگ
تا قیامت مسکن - ینگ بولدی، سنینگ تھران، آتام.

القصة، عادیل بوسؤزی تافشیریپ اردی. ارسه تابودینی شاه یوره
 دیپ، اوطاغینی شایلا دیپ، یاغشی شاهانا خلعتلر زرو زرباپلار دوشه
 دیپ، حوجامبردی حانینگ سؤیه گینی دوشورتدی. اؤزی نینگ محرم
 قوللاری، بیرناچه بییک قاجارلار، مراد حان هر نه یموت نوکرلری بیرله
 شاه حوجامبردی حانینگ یاسین توتوپ، اؤز اؤیونه بارمانی، حانینگ
 سویه گی نینگ یانیندا بولوپ، انچه آغیر بهالی پارچالاردان کفن
 قیلیپ، تهران قالاسی نینگ دؤولت دروزه سی نینگ* قارشیسیندا،
 شاه، حوجامبردی حانی حاق اؤیونه تافشیریپ، اوستونه گوممز
 سالدیرماق بیلن بولدی.

ایندی بوسؤز شویرده قالسین. حوجامبردی حانینگ ایزیندا قالان
 اوغلانلاری نینگ، قوم- قارداشلاری نینگ قصه سینی آیدایلی.
 ندیر تهراندان گلیپ، انه سینه کریم حانا، دوغانلارینا، قوم- خویشینا،
 حوجامبردی حانینگ شوشا اوستونه گیدن خبرینی برندن سونگ،
 حوجامبردی حانینگ حرمی تازه گل غصه بیرله، آیرالیغینگ اودی
 بیرله، یانیپ- بیشپ، اوغلانلاری نینگ یانیندا بیر باش کلمه سؤز
 دیدی:

شویئل سونگگومہ بیر حاویل دوشوپدیر
دوغری سۆزوم دییه بیلمن سیزلره
ایراق یولدان آمان گلسه آتانگیز
بولسا گرك آغیر دولت سیزلره.

غصه بيله گچرگونوم - گذرانیم
تنده قواتیم یوق، جاندا آزاریم
من بیلمن گیدیپدیر صبر - قراریم
کؤنگلوم آیدار، چیقیپ گیتسم دوزلره.

دوشدی باشا ایرالیغینگ قاراسی
یانمادی یاغتی لانیپ، کؤنگلوم چیراسی
من قورقارین آرتیپ سینام یاراسی
قهبه فلك دیرناق چکریوزومه.

ارکیم - اختیاریم الیمدن بردیم

باشدا غاللا* كۆپدير، يۆره كده درديم
قورقارين تون* گيجه بير آحوال گوردوم
ديلم بارماز دىيىسم يامان سۆزلره.

قهبه فلك جفا توخمون اكمه سين
بير بنده آيراليق جورين چكمه سين
قان آغلادىپ، گۆزدن ياشيم دؤكمه سين
رحمىم گلر دولى قارا گۆزلره.

تازه گل دىير بىزى ناچار ايله سه
دىللىرىم زارينجى گفتار ايله سه
من قورقارين فلك دوچار ايله سه
سىنامىزىنگ ياراسىنى دووزلارا.

تازه گل بو سۆزى تافشيريپ بولوپ اردى. اوغلى كريم حانىنگ كؤنگلى
بوزلانىپ، انه سینه باقىپ، بير سۆز آيتدى:

سن بوگون شکرات خدایه، آغلاما، کأبأم انم
شوم فلك - ینگ خیره* زولفین یاغلاما، کأبأم انم
قوی، بودوشمان حاطیرینی چاغلاما کأبأم انم
جان اوزیپ زارینجی سؤزلر باغلاما، کأبأم انم
بوزما کؤنگلوم جان - جگریم داغلاما، کأبأم انم.

ساغلیغین حاقدان دیلاور، توت یاقا، هر صبح و شام
یاد ادرلر آرزو ایلاپ، بار اولوس - ایللر تمام
بیرگیدن بولسا دیلینگدن یاز - دا قویبر چوخ سالام
بیتیریپ شاه قوللوغین، ساغدیر، گلر بیرگون، آتام
بوزما کؤنگلوم جان - جگریم داغلاما، کأبأم انم.

اووقی بیر کؤنگلونگ خیالی، چین بولار اول یا یالان
من اشیتدیم بیر حابار، بآر دیده لر شاه دان گلن
حان حوجامبردی بیله، شاه شوشا اولکه سین آلان
ساغ بولوپ گلسه یئنه، بیرگون قاوشار آیریلان
بوزما کؤنگلوم جان - جگریم داغلاما، کأبأم انم.

چوئل موغان بیر چوئل یورتدیر، بیر ایکی اوچ گون دورار
 حان آتام ساغ بولسا، قایتماز شاه بیلہ تهران سورہ ر
 سن گورن آخوالینگ بیر دوستہ دیی، یاغشی یورار
 آیریلانلار بیر- بیرین اولمسه، بیرگون گورہ ر
 بوزما کونگلوم جان- جگریم داغلاما، کابام انم.

بالالارینگ زنگ* توتوپ، آلتین یوزوکده قاشلاری
 آیرالیقدا گوندہ آوی بولدی، شام- چاشتلاری
 اول آتام گیدن گونی باغلاریندا قویدونگ داشلاری
 آیرالیقدا آقدیرپ ایندی گوزینگدن یاشلاری
 بوزما کونگلوم جان- جگریم داغلاما، کابام انم.

دوشمیشم دیدی، کریم حان آیرالیق نینگ قهرینه
 هیچ علاج بولماز فلک- ینگ آژداری نینگ زهرینه
 وصف ادرمن گندہ گیرپ، گنج علمی نینگ بحرینه
 دیدی لر: «شاه دان گلن بار آستراباد شهرینه»

بوزما کؤنگلوم جان- جگریم داغلاما، کأبأم انم.

القصة، کریم حان بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. شول واقدا دیدیلر
 کیم، جانالی آتابای بیلن، جانالی دویه جی شاه یانیندان گلیپ،
 حوجامبردی حانینگ سالامین قاوشیرین دیپ، گورگن دن اؤته بیلما
 دوردیلا. گورگن مست داشغین اردی. بو سؤزی اشیتگیچ تازه گل
 اوغوللاری، آغتیقلاری، حانینگ آقا- اینی لری باریپ، گورگن
 آقاری نینگ اول بیر یانیندان سالاملاشیپ دوردولار. ارسه تازه گل،
 خبرینی سوراپ بیر باش کلمه سؤز آیدار، گور باق نأمه دیپدیر:

گلدینگ شاه یانیدیر، کیم حانلی، بگلی، شالی سن
 دیی بیزه شادلیق خبردان، دولی سن یا خالی سن
 بیر بیزه ساغلیق خبرین، دییمه دونیا مالی سن
 اول یئغین سرداری یوزلیک، سؤیله رستم زالی سن
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

انچه گونلر تاپمادیق حانینگ خبرین سورانیپ

هیچ بیر گلن بیز گورمه دیک، ایلینگ ایچینی آرانپ
 دالی - حایرانلار بولدوم، دگره داشیم قارانپ
 گوزلریم قان یاشا دولدی، آیرالیقدا انگره نیپ
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

بولدی لرزان جسم و جانیم، ایندی گورگیچ سیزلری
 یا - دا غمگین، یا بیلمه نم شاد ادرمینگ بیزلری
 بیر حاویل دوشموش ایچیمگه، انچه گزدیم دوزلری
 «گلمه دی» دیپ بالالارمینگ یولدا قالدی گوزلری
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

انچه گونلر آیریلیپدیر اوستومیزدن سایاسی
 بو قارا باغتم چیراسی، دؤولتی مینگ پایه سی
 باش بولان توپلی یئغینا، آی قیز ایلینگ آقاسی
 اول مینگ باشیم پناسی، آق اوطاغم ایه سی
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

بر خبر، شانینگ قشونی دستہ - دستہ بولدومی؟
 دیی اونونگ اورنی بلندده، یا دیی پسته بولومی؟
 دوغروسین دیی یا - دا بیر یرده بسته بولدومی؟
 اؤلدی - ییتدی یا غریپ یرده حاسسا بولدومی؟
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

سیزده حاندان آیریلاندا، نأ نصیحت آلدینگیز؟
 حایسی اولکه لرده، حایسی چؤلده گؤزدن سالدینگیز؟
 آرالغیمیز دالی گورگن، آقدی دوچار بولدونگیز
 حایسی یرده خوشلاشیپ، سیز تیردن آیریلدینگیز؟
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

تأزه گل آیدار شوکونگلوم قوشلاری دورماز اوچار،
 وصف ادیبان، دالی سرمست، چین حقیقاتدان ایچر،
 باقی قالماز دونیأده، بیرگون قونان، بیرگون اوچار،
 انچه گوندیر آیرالیقدا هرگونوم بیر یئل گچر،
 ساغمی دیر سرکرده حانینگ بر خبر، جانالی سن؟

تازہ گل شو سۆزلری تافشیریپ بولدی. ارسه جانالی آتابای گورگن-
ینگ اؤنگوندن حانینگ اجیز دوشن خبرینی بریپ بیر باش کلمه سۆز
دیدى:

قوم- قارداش، ایل- گونین داش یرده زارلاپ حانیمیز
« بالالاریم گۆرمه دیم» دیپ، شوندا آغلار حانیمیز.
بیر قوتولماز، گویچلی درده بولدی دوچار حانیمیز.
گونبه- گون اجیز دوشوپ، هم قالدی ناچار حانیمیز
چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانیمیز.

شاه طبیب قویدی باشیندا ایشین ایلاپ اهتمام
اوستونده پروای مراد حان، آغلاشار دنگ- دوش تمام
بار نؤکر، اصلی قاجارلار آغلاشار خاص و عام
یازدی دیلدن ایل- گونه گؤندردی بیزدن چوخ سالام
چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانیمیز.

بیر باریپ اصلی سؤیون حان ایللرینی آرامان
 داش آلیسدا آی قیزایلیم قالدی، حالیم سورامان
 دیدی: « قالدیم بو غریب یرلرده دگرام قارامان»
 قالدی حان آط اوستونه آیریم بیلانی یارامان
 چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانیمیز.

سوردی شوندان توغ*گوته ریپ، انچه یاشیل-آل لاری
 آط سالیپ توپلی یئغینا، آلدی رستم زال لاری
 آیریلشیدق چؤل موغاندان، قالدی افکار حال لاری
 بیر دولاندیرسا ایام، چوخ گویچلی دیر اقبال لاری
 چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانیمیز.

قیسسانیپ دؤرت یانی گؤزلآپ، قطره- قطره درله ییپ
 گاه گلیپ اؤز خوشونا هم کاده- کاده حیرلایپ
 «ایل- گونوم، قارداشلاریم» دیپ، دگره سینی بارلایپ
 «تأزه محبوب لر حانی؟» دیپ، بالالارین زارلایپ
 چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانیمیز.

چالدىرىپ هر دمده باردىر دگره سى نىنگ جارىسى
 شاه اوتورمىش گىتمه سىن دىيپ، دؤولت مىنگ يارىسى
 نالاج قالدى حكىملر، هيچ تاپىلماز دارىسى
 دوغرى دىيىسم دنگ بولوپدیر، آنگرى بيرله باریسى
 چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانىمىز.

سؤزلىرىم، جانالى آيدار، اى کریم خان گورمه تانگ*
 هم سنىنگ ایل دؤولتى، ساغ گلسه قوتولسا آتانگ
 بوفلك- يىنگ گردشىندن ايله ديم من شئيله آنک
 شوم حابار بولدوق سىزه، اى بگلىرىم، عىب ايله مانگ
 چؤل موغاندا حاستادیر، سرکرده- سردار حانىمىز.

القصة جانالى بو سؤزى تافشىرىپ بولانندان سونگ اولار اؤز يولونا
 گىتدىلر. حوجامبردى حانىنگ جان کؤيه رلى آغلاشىپ اوتوردىلار.
 ارسه تآزه گل اوتورا بىلمان، آغلاپ بير باش کلمه سؤز دىيدى:

حال اوستونده بالالاریم، آتانگیز،
امید ادیپ سا غلیغیندان آغلارین.
اوغرین قاراپ یئنه حابار گلینچا
امید ادیپ سا غلیغیندان آغلارین.

دگره سی نینگ جاروسینی چالمادیم
افکار حال لاریندان حابار آلمادیم
آیلانیپ پرواز بولمادیم
امید ادیپ سا غلیغیندان آغلارین.

آلیس اولکأ بگلر چکیپدیر نصیب
بلکی بیر دواسین تاپسا بیر طبیب
رحمی گلیپ دولاندرسا ایام دیپ
امید ادیپ سا غلیغیندان آغلارین.

آغزیم تلخ اولوپدیر، یوقدور سویجوسی
آغلاراجه لری، دوغان، باجیسی

گیتمز مندن آیرالیغینگ آجیسی
امید ادیپ ساغلیغیندان آغلارین.

آیرالیق زخمیندن یارادیر سینام
آغلاکریم حانیم، نوبهار چاغام
آتاسیندان باولی* گؤرمه دیک بالام
امید ادیپ ساغلیغیندان آغلارین.

آتانگ اجیز بولمیش ذکی جان، آغلا
عادیل، ایناق، محمد، صالح، قان آغلا
محمدبردی، عاراپ، صادق حان آغلا.
امید ادیپ ساغلیغیندان آغلارین.

تأزه گل دییر بوگون آغلا سین باری
شانینگا سؤز باغلاپ، آرتدیردیم زاری
اشیدینگ حوجامبردی حانینگ دوست- یاری
امید ادیپ ساغلیغیندان آغلارین.

تازہ گل بو سۆزی تافشیریپ بولوپ اردی. کریم حانینگ آتاسیندان
امیدی آزالپ، بیر باش کلمه سۆز دیدی:

زارلاپ غریب یرده قالان آتامی
من آغلارین، سن - ده آغلا جان انم.
آیرا دوشوپ، گوژدن قان یاشیم دؤکوپ
من آغلارین، سن - ده آغلا جان انم.
آقدیر گوژلرینگدن بوگون قان انم.

غانلیم قهبه فلك ظلم سالیپدیر،
درد گویچله نیپ، سرین دومان آلیپدیر،
آلیس یرده ایلین زارلاپ آغلاپدیر،
من آغلارین، سن - ده آغلا جان انم.
آقدیر گوژلرینگدن بوگون قان انم.

بیر الله دیر اجیز قولونگ یاری سی

جراح گزىپ، تايماندير دأرىسى
اشيتسينلر آقام، اينيم، باريسى
من آغلارين، سن- ده آغلا جان انم.
آقدير گوزلرينگدن بوگون قان انم.

انچه آيتديق تؤوللا غا دورمادى
آقا- دؤنه ايل ايچينده يورمدى
...* توتديرمادى باولى برمى
من آغلارين، سن- ده آغلا جان انم.
آقدير گوزلرينگدن بوگون قان انم.

اوقاپ بولمادىق يير

شوقه به فلك- ينگ بولسا يالانى
خالى قالماز دييرلر حاقدان ديلانى
آتام ساغ گلر دىپ اميد بىلانى
من آغلارين، سن- ده آغلا جان انم.
آقدير گوزلرينگدن بوگون قان انم.

محمدبردى، عاراپ، صادق آغلادى
 گور شير قارداشلاريم باغرين داغلادى
 قههه فلك دوشمان كؤنگلون چاغلادى
 من آغلارين، سن - ده آغلا جان انم.
 آقدير گوزلرينگدن بوگون قان انم.

كريم حان ديري فلك بيزى مات ادپ
 دوست آغلادپ، دوشمانلاريم شاد ادپ
 كآبام آتام داستانلارينگ ياد ادپ
 من آغلارين، سن - ده آغلا جان انم.
 آقدير گوزلرينگدن بوگون قان انم.

القصة كريم حان بو سؤزى تافشيرپ بولوپ اردى. ارسه ايندى سؤزى
 قيسغايدايلى. حوجامبردى حانينگ آيراليغيندان قوم -
 قارداشلارى نينگ محبوب لرى نينگ، اوغول لارى نينگ هر نه كه جان
 كويرلرى نينگ زار آغلاپ يورپ، ادن ايشلرينى آيدپ، يازپ توكه دپ

بولماز. اگر آسترا بادینگ قارری شأهری نینگ بیر کوچه سی نینگ
 کاغذینا یازسانگ- دا سیغیشدیریپ بولماز.
 ای اولی- کیچی، اوتوران آقا- بگلر! شاہندہ یالتانیپدیر دییمانگ!
 القصہ، ایکی جانالی، حانینگ آغیر حاستا بولان حابارینی گتیرندن
 سونگ بیرنأچه گونلر حابار اشیتمه دی، جان سره ك بولوپ، غایغی- غم
 غصہ بیلہ گزدیلر. آخری بیر گون بگنچ قاضی، آتانیا، کریم حان باش
 آطلی کیشینی صادق سلطانا ایبردیلر. باریپ حوجامبردی حانینگ
 اولی- دیری حاباری نینگ دوغروسینی بیلپ گلینگ دیپ، بولار
 باریپ حانینگ حابارینی سورا شدیلار. ارسہ صادق سلطان بیر قولونا
 بویوردی کیم عاشق رضا گلپ، قاضی غا، کریم حانا، حانینگ دونیادن
 اؤتن حابارینی اشیتدیرسین دیدی. ارسہ عاشق رضا بولارا حانینگ
 اؤتن حابارینی برپ، بیر باش کلمہ سؤز دیدی:

سوردی بگلر بیر باش گون گچدی حوجامبردی حان
 بوز بولانیق چای کیمین داشدی حوجامبردی حان
 دوغوپ گون دك عالمہ، یاشدی حوجامبردی حان
 شوم آجالینگ چنگہ سینہ دوشدی حوجامبردی حان

حايىپ- حازار ير قوينون قوچدى حوجامبردى حان.

اوردى خزان بگلىرم، گل قالمادى باغىندا
 قويدى اولوس- ايللرين حاسراتىندا، داغىندا
 قىرىقدان اؤتوپ دؤرت كاسه دولوپ- داشان چاغىندا
 قالدى، گؤرىنگ دولاشىپ، قهبه فلك آغىندا
 شوم اؤلومىنگ شربتىنى ايچدى حوجامبردى حان.

ايزلاماغا چىقاندان قاجار، يموت عارىنى
 قضا اوقى ساتاشدى، آلدى اختيارىنى
 حاقدان غىرى هيچ كىمسە اشىتمە دى زارىنى
 آغىر غازنا، ماللارنى سالىپ هر نه بارىنى
 فانىدان باقى يوردا گؤچدى حوجامبردى حان.

قهبه فلك قصد ادىپ، دؤكدى ناحاق قانىنى
 رحم اتمە دى ياد ادىپ، سفره سىنى، ناننى
 حوكمونه راضى بولوپ، بردى شىرىن جانىنى

بىر ياقاسىز، اتك سىز آخرتىنگ دونونى
اۈز قاتدىنا مناسىپ، بىچدى حوجامبردى خان.

اشىدىنگ بىگلر، بى ما حال يىتىدى حاقىنگ فرمانى
قوم- خويشلار، دىنگ- دوشلار، حاستا حالىن سورامانى
بىتمە دىك چوخ ايشلىرى قالدى جاندا آرمانى
اىل- گونلرىن، اۋولادىن، سۋور يارىن گۈرمانى
گۈزى باغلى قوش بولوپ، اوچدى حوجامبردى خان.

ايلاندى چرخى فلک، گۈر، دولاندى گردشلىر
گلمدى دىيپ، آغلاشار پاخير- مسكىن درويشلىر
جانلارىندا بىتمە دىك آرمان قالدى چوخ ايشلىر
آرزو ادىپ تاپمازلار قاجار، يموت، دىنگ- دوشلار
سۈندى يانمىش چراغى، اۋچدى حوجامبردى خان.

عاشق رضا دىير اشىدىنگ باتدى آجال سىلىنە
اۋتدى بىگلر زارلايىپ، چوخ دوغا دىيپ اىلىنە

كۈنگۈل برىپ دولانمان، آغير غازنا مالينا
قوچوپ اول حۈير قىزلارين صفا اديپ حاق يولونا
سكيز اوچماخ قافىسين آچدى حوجامبردى حان.

القصة عاشق رضا بوسۆزى تافشيريپ بولدى. ارسه كريم حان زار- زار
آغلاپ، آتاسى نىنگ شانينا بير باش كلمه سۆز دىيدى. گۆر باق نأمه
ديپدير:

آيرا سالدى چاره يوقدور، نئيله بين مؤؤلام سنى
بير يوزونگ نى گۆرمه دى، بوگۆزلىرىم، ديدام سنى.
گورله يىپ بير دألى داشغين، مست بولان شيدام سنى
استه يىپ، قايدان تاپار بو ايل- گونوم، اوبام سنى.
يوزيئل آيرىلسام اونوتمان، حان آتام، كآبام سنى.

واصفينگا يتمن سنىنگ من انچه دىيىم سۆزلىرى
آخى- زارىم انگره دىپدير داغى- داشى، دوزلىرى
آغلاشپ بالالارينگ قان ياشا دولدى گۆزلىرى

یاپما توتمان، باولی برمان کیمه قویدونگ بیزلری
یوزیئل آیریلسام اونوتمان، حان آتام، کابام سنی.

انچه لریولونگ قاراپ من بیرجه دیدارگورمه دیم
آشیغیپ آلدی فلک باش گون پناه دا یورمه دیم
غافل اولدوم ساغ گلر دیپ، باش سالیپ بیر بارمادیم
جاندا آرمان قالدی کوپ بیر حاستا حالینگ سورمادیم
یوزیئل آیریلسام اونوتمان، حان آتام، کابام سنی.

سولدی گل لر، بلبل اوچدی، بوش قالدی گلشن ینگ
شوم فلک چأجین* یئغیپ، ساوریلدی یله خرمن ینگ
آغلاي-آغلاي گؤزلریم قان یاشا دولدی گورمنینگ
دألی دوزلریاس توتوپ، قان آقدی چایی گورگه نینگ
یوزیئل آیریلسام اونوتمان، حان آتام، کابام سنی.

وادریغا داش-آلیس یرلرده اولدونگ نیله بین
سن گوچ ایلاپ آخرت آذیغین آلدینگ نیله بین

آى قىز ايلىنگ گۆزلىرىنگدن بآرى سالدىنگ نيله بين
چۆل موغاندا جان برىپ، تهراندا قالدىنگ نيله بين
يوزيئل آيرىلسام اونوتمان، خان آتام، كآبآم سنى.

واخ شرين جانىنگ سنىنگ غرق اولدى داشغىن سيللره
شوم فلك سازىن قوراپ، تاو بردى بام وزىللره*
چوخ آغير يوك سالدىنگ ايندى گويچ بولوپدير بىللره
آغلاشارلار بير آغير ياس سالدىنگ آى قىز ايللره
يوزيئل آيرىلسام اونوتمان، خان آتام، كآبآم سنى.

ديير كريم خان گۆرله يآن بير شيرى دىنگ بو داغلارىنگ
وصف ادم سايراپ سنى بير بىلبلى باغلارىنگ
اؤسدى اول بادی خزان، سولدوردى نوچا چاغلارىنگ
المدام بيتمز منىنگ باغرىمدا قویان داغلارىنگ
يوزيئل آيرىلسام اونوتمان، خان آتام، كآبآم سنى.

القصہ بولار حوجامبردی حانینگ حاق اؤیونہ قاوشان حابارینی
 اشیدیپ، قایتدیلا. ارسہ اوبا یاقین گلدیلر. باریسی اؤین سالیپ
 آغلاشیپ یؤردیلر. قارشیسیندان قوم- قارداشلاری، ایل- گونی
 اوبالاری آغلاشیپ چیقدیلا. شول وقت گویا بیر آخر زامان قوپدی،
 حاراسات توردی. یوزین یئرتان کیم، ساچین یایان کیم، اؤزون یره
 اوران، باشینا توپراق ساچان کیم، قورساغینا داش اوران کیم. بی حد و
 حساب آدم گلدی. غالا- غوغا گویچلندی. شاہندہ شویاسینگ
 تاریپینی ادیپ بیر باش کلمہ سؤز دیدی:

اشیدینگ بگلر، حوجامبردی حان اوچین
 دوشمان آغلار، دوستلار آغلار، یار آغلار!
 کسہ اتک، آسترابادینگ چؤلونده
 باغلار آغلار، بوستان آغلار، بار آغلار.

یوزی گل دیر، بگلر، ساچلاری سنبل
 سایرار باغ ایچینده، آوازی بلبل.
 یوزین یئرتیپ، ساچین یایپ تازہ گل

مارال گوژی، سیاہ زولفی تاراغلار.

اول کریم حان، ذکی شونقار بالاسی

ندیر آغلار، عارشا چیقار نالاسی

محمد صالح کورپہ، اول یاش بالاسی

سویشه، توقار ناچار آغلار، زار آغلار.

آغلار محمد بردی، اول شیر آقاسی

یئغی نینگ سرداری، ایلر آقاسی

جافار بای، دویہ جی، یئلغای، باغاسی*

چونی، شرف*، قوجوق، بارتاتار آغلار.

یئغین سرکرده سی، قوشونینگ باشی

عاراپ، صادق آغلار، ایکی قارداشی

اریدر نالاسی بار قیزیل باشی

قاجار آغلار، بارکرد آغلار، لُر آغلار.

اول دسته گل، باغتی ایکی ترگلی
آغلار اوکوز، سلاق، بار بایرامشالی،
کلی ماغتیم، قاراداشلی، یمرلی
ایلر آغلار، اولوس آغلار، زار آغلار.

محمدقلی، سیدنظر، اول اولی ولی،
ظاہیر بیلہ اول قارجا، شیرالی
آغلای-آغلای افکار بولوپدیر حالی
آناقلی، آناقوربان زور آغلار.

حاجی داود آغلاپ سیناسین یاقدی
گؤزل، بی بی، گنگلیک، گؤر، منگلی، باغتی
اوسال آغلاپ، گؤزلریندن سیل آقدی
اوغول بیکه، اوغول دؤندی قان آغلار.

زار آغلادی اول بیکه لیک، اوغول جان،
گؤرکلی، جمال، اول سوناگل، آینا جان

گور، یول گلدی، آمان محمد دؤکوپ قان،
ارتیر آغلار، آغشام آغلار، ایر آغلار.

گور فتح علی، یاغشی گلدی آغلادی،
عوض محمد، آننا باغریں داغلادی،
دوست آغلادی، دوشمان کؤنگلون چاغلادی،
تأصیب آغلار، نامیس آغلار، عار آغلار.

آغلای-آغلای اونلار بولدی پسندہ،
چوخ آرمانلار قویدی جان بیلن تنده
آلیس یرده-باش قالادا شاہ بندہ
بلبل آغلار، ترگل آغلار، خوار آغلار.

شاہ بندہ بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. ارسہ ایل-حالقینگ، قوم-
قارداشلارینگ آغلای-آغلای آوازی توتولیپ، اوینلری پسنگلدی. یول
اوزاق، عمر قیسغا انچه ساری آغلاماق بولار. اوندان سونگ اولی-

کىچى حالقلار قضانىنگ حابارىن سوراھدىلار. شول واقت بگنچ قاضى
اول حالقا حابارىن برىپ، بىر باش کلمه سؤز دىيدى:

حاق بوىروغىن توتمىش حوجامبردى حان،
آق آتاباى، آغىرايىلر آغلاسىن
آغلاپ داز، بادراق، يولما، قانگىرما
دؤرت يانلارىم، ساغلار، سول لار آغلاسىن.

آجال دستى آدم اوغلون بىراقماز،
من آغلارىن، اؤته رىم، جان چىقماز
اىمر، ماشرىق، اىگدىر، كؤچك، قانىوقماز
دال گردن لر، اينچه بىلر آغلاسىن.

آصىل چىقماز جانىمىزدان بو آجى،
شوم اؤلومىنگ هيچ تاپىلماز علاجى،
يئلغاي، باغا، بار جافارباى، ديه جى
سرمست بولان، داشغىن سىلر آغلاسىن.

آیلانمادی اوز یوردونا، شو مولکہ
واصفین اوقار قان آغلاشار ہراولکہ
بار قار راوی، باشلی قارا، بہلکہ،
اول داہانلی پشہ، پیل لر آغلا سین.

عمر کرون، آجال- دا بیر قاراقچی،
بویسوپ قالار نہ بیر اولی، نہ کیچی،
بار ویسہ لی کاکہ، دانگریق، حیوہ چی
واصفینگ اوقاپ، شیرین دیلر آغلا سین.

گورینگ اصلی قوجوق چکرل زاری،
آغلاشار، انگرہ شر ایللرینگ باری،
اشیدیپ آق قارینگ بارچا دوست- یاری
بار حیوہ یمودی، ایللر آغلا سین.

قاضی آیدار قالدیم، بیر حال سوراشمان،

دوست- يارلار آليسدا گؤريپ- گؤريشمان،
 حان اؤتوپدير، دنگ- دوشونا دوروشمان،
 باطل بولوپ قالان يوللار آغلاسين.

بگنچ قاضى بو سؤزى تافشيرپ بولوپ اردى. همه آغلان حالقلار
 آغيسينى قويوپ، اؤزى نينگ جان كؤيه رلرى كآ- كآ يكه- يكه
 آغلاشديلار. اوتوران اولى- كيچى قولاق برديلر. شول وقت تآزه گل
 اوتوريپ بيلمآن يانگادان آغى باشلاپ، دينمان بير باش كلمه سؤز
 ديدى. گؤر باق نأمه ديسيدير:

من دينمازام، قان آغلارين هميشه،
 ايل آقاسى، سركرده حان گلمه سنگ.
 يامان آغير سؤودا سالدینگ بو باشا
 ايل آقاسى، سركرده حان گلمه سنگ
 يئغين گؤركى، بللى سردار گلمه سنگ.

يوقدى شويئل سن گيده لى قراريم،
 نيچيك بولار ايندى سن سيز ميداريم

آغی بیلہ گچرگونوم - گذرانیم،
ایل آقاسی، سرکرده حان گلہ سنگ
یئغین گورکی، بللی سردار گلہ سنگ.

یاریندان آیریلان اودا اوغراشار،
کسیپ - کسیپ جگر - باغریں دوغراشار،
باش سیزقالان بالالارینگ انگرہ شر،
ایل آقاسی، سرکرده حان گلہ سنگ
یئغین گورکی، بللی سردار گلہ سنگ.

بیر آحوال گورویدیم، دیہ بیلہ دیم،
پنہان سریم حالقا یا یا بیلہ دیم
آغی باشلاپ، یئنه قویا بیلہ دیم،
ایل آقاسی، سرکرده حان گلہ سنگ
یئغین گورکی، بللی سردار گلہ سنگ.

ایندی دیہ رین ہر یاقینا، ہر یادا،

اؤزوم چیقیدیم، باشیم گیتدی دریادا،
تا قیامت قالدیم، ناله - فریاده
ایل آقاسی، سرکرده حان گلمه سنگ
یئغین گورکی، بللی سردار گلمه سنگ.

قانلیم فلک کسدی، گورینگ بیل لری
کیمه قویدونگ باش سیز قالان ایل لری
قانا دؤندی گؤزلری مینگ سیل لری
ایل آقاسی، سرکرده حان گلمه سنگ
یئغین گورکی، بللی سردار گلمه سنگ.

تأزه گل دییر جگر - باغیریم داغلاتدیم،
دستان آیدیپ، زارینجی سؤز باغلاتدیم،
بلند داغلار، قارا داشلار آغلاتدیم،
ایل آقاسی، سرکرده حان گلمه سنگ
یئغین گورکی، بللی سردار گلمه سنگ.

تأزه گل بو سؤزی تافشیریپ بولوپ اردی. ارسه کریم حانینگ کؤنگلی
بوزولیپ، آغلاپ بیر باش کلمه سؤز دیدی:

آغلاپ قالدیم چؤللرده بیر یوزونگ گؤرمأن، آتام!
پرواز بولوپ داشینگدا حاللارینگ سورمان، آتام!
حسرت بیلہ جانیمدا چوخ قالدی آرمان، آتام!
سالیپ گیدن دردینگه تاپیلماز درمان، آتام!
عمرینگ چأجین آلدیلار، ساوریلیپ حارمان، آتام!

من آغلارین، آلیسدان، تهران گیدیپ تافینچا
قبرینگ اوستون بزه دیپ زرو زرباپ یافینچا
یاتپ قبرینگ قوجاقلاپ، توپراغینگدان اوپینجأ
حسرتینگ چیقماز جانندان، تا قیامت قوپینچا
چأره یوقدور اول حاقدان بولوپدیر فرمان، آتام!

گؤز گؤرینچأ کؤیمه دینگ، سوردینگ بیر باش گؤن دؤرأپ
سالدی باشا غاللا سین شوم فلك سازین قوراپ

سن گیدہ لی انچه گون ایله دینگ حالیم حاراپ،
نومید بولدوم گیدن یوللارینگ قاراپ
گوژوم گوڑیپ بیر باش گون پناه دان یورمان، آتام!

جان- جگرلر آغلاشیپ، باشینا قارا باغلاپ
سیناسینا دآش اوروپ، جگر- باغریں داغلاپ،
گیتدینگ دوستلار آغلا دیپ، رقیب لار کونگلون چاغلاپ
تا قیامت المیدام قارا باغلاپ، قان آغلاپ
قالدیم دؤرت داشیم گوژلأپ، تلموریپ هریان، آتام!

واصفینگ اوقار آغلاشار، انچه شالار، انچه حان،
مارى و ماشات، آستراباد، آشاقدان آذربایجان
آرزوایلأپ باش قاللا، بلخ، بخارا، بدخشان،
آلیس اولکه اشیدیپ، چکرلر ناله-افغان،
زارینگ چکیپ آغلاشار، بارایران، توران، آتام!

نووچا چاغلاردا باده بردینگ شیرین جانلارینگ

دپە سى نىنگ تاجى دىنگ، بگ، پادشاھ، خانلارىنگ،
قىلجىنگ، نانىنگ بىلە دولدورىپدیر دانلارىنگ
قالدى، چؤللىرىاس توتوپ، آط چاپان میدان لارىنگ
گىتدى قولدان، قالمادى سوردوگىنگ دؤوران، آتام!

كریم خان دىیر، باشدىنگ سانسىز آغیر قوللارىنگ،
بلند داغلار شىرى دىنگ، آچ قوردى دىنگ چؤللىرىنگ
واصف ادماگە دوشوپدیر، اوستومىزدن يوللارىنگ
انچە يولونگ گۆزلە دىم، ساغ گل دىپ ایللرىنگ
گۆز گۆرىنچا كۆيمانى، گىدىپ سن دورمان، آتام!

كریم خان بو سۆزلرىنى تافشىرىپ بولاندان سونگ ذكى آغلاپ
آتاسى نىنگ شانينا بىر باش كلمە سۆز دىیدی:

انچە گونلر گىدن يولونگ قارالىپ
من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
من تاپماسام اىلى گۆزلأپ، آرالاپ

من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

سنینگ اودونگ چیقماز ایچدن اولینچا
خزان اوروپ، تر غنچہ لار سولینچا
روزی محشر تا قیامت بولینچا
من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

مؤولام سنی یئنہ قایدیپ برمه سه
ایل ایچینده آدینگ گزیپ یورمه سه،
تا قیامت ایندی گوزوم گورمه سه،
من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

خزان چالیپ تر غنچہ لرسولدی دیپ
باشیمیزا آخر زامان گلدی دیپ

چؤل موغاندا غریب یرده اؤلدى دیپ
من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

یامان آغیر سؤودا قویدونگ باشلاری
دؤودیره یین سینام اوزره داشلاری
سیل دک آقیپ گؤزلری مینگ یاشلاری
من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

اوغرونک گؤزلأپ گؤزوم قالدى یوللاردا
اؤزونک گیتدینگ، واصفینگ قالدى دیلدرده،
سن بولماسانگ یازی- یابان چؤلدرده،
من آغلارین، ایللر آغلار، جان آتام!
دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

ذکی آیدار قان آغلادتینگ ایللری

آق دیرپ سن گوزلرینگدن سیلیری
 باغریم کسدی اجیزلرینگ دیلیری
 من آغلارین، ایلر آغلار، جان آتام!
 دولانماسانگ آغیر ایلہ، حان آتام!

ذکی بو سوژی تافشیریپ بولوپ اردی. ندر جان پیدالیق ادیپ بیر باش
 کلمہ سوژ دیدی:

داد الینگدن، اؤرتہ نیین بیر نیجہ
 غانلیم فلک، شیر آتامی نیلہ دینگ؟
 غریب یرده نہ ایش سالدینگ باشینا
 غانلیم فلک، شیر آتامی نیلہ دینگ؟
 ایل آقاسی، حان آتامی نیلہ دینگ؟

آقا- بگلر یئغیلیپدیر داشیما
 زاهر- زاقغون قاتینگ منینگ آشیما
 نہ گتیردینگ آخر زامان باشیما
 غانلیم فلک، شیر آتامی نیلہ دینگ؟

ایل آقاسی، حان آتامی نئیلہ دینگ؟

قان آغلادتینگ حانی، بگی، تورانی
 گہ یندیر دینگ باشلارینا قارانی
 سالدینگ جگر- باغریمیزا بیتمز یارانی
 غانلیم فلک، شیر آتامی نئیلہ دینگ؟
 ایل آقاسی، حان آتامی نئیلہ دینگ؟

خوب قیلیقلی ہم قلیچلی چوره کلی
 آغیر ایلده شاه یانیندا گره کلی
 شیر پنجه لی، باتیر قاپلانگ یوره کلی
 غانلیم فلک، شیر آتامی نئیلہ دینگ؟
 ایل آقاسی، حان آتامی نئیلہ دینگ؟

آیلاناندا ساغی- سولی یاساولی*
 قول لاریندا سر جیداسی* یالاولی*
 دمیر دونلی، ذوالفقاری قیلاولی*

غانلىم فلک، شیر آتامى نئىله دىنگ؟

ایل آقاسى، خان آتامى نئىله دىنگ؟

ساغ گلمه دى آقا- دؤنه يئورمه دى

آغير ايله بير سرانجام برمه دى

آيرا دوشدى، قايدىپ گوزوم دوشمه دى

غانلىم فلک، شیر آتامى نئىله دىنگ؟

ایل آقاسى، خان آتامى نئىله دىنگ؟

ندیر آيدار قان آغلالتدى گوزلرى

دآش اریدردستانلارى، سوزلرى

آرا يولدا يايا و قویوپ بيزلرى

غانلىم فلک، شیر آتامى نئىله دىنگ؟

ایل آقاسى، خان آتامى نئىله دىنگ؟

ندیر بو سوزى تافشیریپ بولوپ اردى. ارسه ايناق خان آغلاپ،

آتاسى نىنگ شانينا بير سوز دييدى:

اوغرىن گۆزلأپ، گىدن يولون قارالاپ
من آغلارین ایللر. آتام گلمسه
آهین چكىپ، جگر- باغرىن پارالاپ
من آغلارین ایللر، آتام گلمسه.

من تاپماسام سوراغ سالیپ ایللرده
تا قیامت زارین چكىپ دیللرده
یوزوم توتوپ یازی- یابان چؤللره
من آغلارین ایللر، آتام گلمسه.

هوشم گیتدی ایللر، گلמן اؤزومه،
عالم یانار سینامداقى کؤزومه،
سیز بیر زامان قولاق قویونگ سؤزومه
من آغلارین ایللر، آتام گلمسه.

دردیم چوخ دور، غامدان منی سایلامانگ

«آخی- زارین قویار» دیپ اویلامانگ
«صبرات» دیپ مانگا ترخوس ایله مانگ
من آغلارین ایللر، آتام گلسمه.

آیرا سالدینگ شیرین جانیم یاقدیریپ،
بوفلک- ینگ آپی سینا* چاقدیریپ،
گوزلریمدن قانلی یاش آقدیریپ،
من آغلارین ایللر، آتام گلسمه.

ایناق آیدار دستان آلدیم سارالاپ
شاهیرلارینگ سوزلریندن آرالاپ
حاسرات بیلن جگر- باغیریم پارالاپ
من آغلارین ایللر، آتام گلسمه.

ایناق حان بو سوزلری تافشیریپ بولوپ اردی. ارسه حوجامبردی
حانینگ سویشه آدلی بیر قیزی آغلاپ بیر باش کلمه سوز دیدی. گور
باق نامه دیپدیر:

اۋىلرىنگە آيلانىپ بىر گلمە سنگ، قىيلام آتام!
يوزلرىمدن ايسغايىپ، سن دىيمە سنگ « بالام » آتام!
داغى - داشى انگرە در بو چكدىگىم، نالام آتام!
آيرا سالدى بىزنى سندن، چاره يوق، مؤولام آتام!
آى قىز ايللر آقاسى دىنگ، دۈنە ۋر، كآبام آتام!

گل، جگرىم پاره بولدى، گۈزلىم قان آغلادى
اشىديپ اقليم - اولوسلار، بارچا يگسان آغلادى
انچە بگلر، انچە حانلار، انچە سلطان آغلادى
اول گىدن يولونگ قاراليپ، بار سۈيۈن خان آغلادى
آى قىز ايللر آقاسى دىنگ، دۈنە ۋر، كآبام آتام!

شوم فلك باغرىمنى كسدى، پنجه اوردى بىللرە
آغلاى - آغلاى گۈزدە ياشىم دۈندى داشغىن سىللرە
سازىنى قوردى، بلند تاو بردى، بام وزىللرە
گلمە سنگ سن، كىم برە رايندى سرانحام ايللرە
آى قىز ايللر آقاسى دىنگ، دۈنە ۋر، كآبام آتام!

شیرکیمین اول گورله ینده، گویچلی دوشمان یان برن
 اول یئغین سرداری دینگ، یوزمونگ قشونا سان برن
 انچه لره آط باغیشلاپ، انچه لره دون برن
 بار قاجار، أهلی یموت تأصیبین ایزلاپ جان برن
 آی قیزایللر آقاسی دینگ، دؤنه وُر، کأبأم آتام!

آقایانا سن گزیپ، هریانا دؤنسنک یاغشیدیر
 گورگوریپ هم اوغلا- قیزا، بیر قووانسانک یاغشیدیر
 انچه قول- قیرناق، خانه زادلار* اولانسانک یاغشیدیر
 آووریلیپ بار ایزینگا، سن بیر دولانسانک یاغشیدیر
 آی قیزایللر آقاسی دینگ، دؤنه وُر، کأبأم آتام!

سویشه آیدار انگره ده بین داغی- داشی، دوزلری
 من بوگون تاغلیم آلیپ أهلی سبھاندان سوزلری
 آغلای- آغلای دوستلارینگ قان یاشا دؤلدی گوزلری
 تلموروپ هریان آتاسیز چؤلده قویدونگ بیزلری

آى قىزايىللا آقاسى دىنگ، دۈنە ۈر، كآبأم آتام!

سويشە بو سۈزى تافشىرىپ بولاندىن سونگ حوجامبردى حانىنگ
توقار دىين قىزى آتاسى نىنگ شانينا بىر باش كلمە سۈز دىيدى:

آغلاى-آغلاى من بو جاندىن بولموشام بىزار، آتام!
كلمە دىنگ سن، گۈرمە دى بوگۈزلىرىم دىدار، آتام!
بولموشام بىر يوزلىرىنگ گۈرماگە من زار، آتام!
بولدى سن سىزگىنگ جەھان بوگۈزلىرىمە دار، آتام!
بار سۈيۈن حانىنگ باشى دىنگ، شونقارىم سردار، آتام!

داش-آلىس يىرلردە قالدىنگ، مسگن- يىنگدە بولمادىنگ
انچە ترخوس ايله دىك ھىچ بىر تۈۈللا آلمادىنگ
دال چنار سۈيۈ آغاجىنگ ساياسىندا سولمادىنگ
توپراغىنگ چكدى آلىسدا، بىر دولانىپ كلمە دىنگ
بار سۈيۈن حانىنگ باشى دىنگ، شونقارىم سردار، آتام!

انچہ یوردا، انچہ اولکہ لره باردینگ باش اوروپ
 اول بیك شاه ساقلا دی، آلتین یوزوگینه قاش اوروپ
 چؤل موغاندا جان چیقیپ، تهران گتیرمیش لاش اوروپ
 قالدیم آغلاپ، سینه داغلاپ، باغریما بیر داش اوروپ
 بار سوئیون حانینگ باشی دینگ، شونقاریم سردار، آتام!

بیر حاراسات قوپدی، یاشینگ اول یاقینا- داشلارا
 گور، بوگون آخر زامان بولدی دوغان- قارداشلارا
 سن پناه دینگ بیر آغیر ایشلر دوشنده باشلارا
 جان آتان، قان آغلاشار، زاریم یتیشسه داشلارا
 بار سوئیون حانینگ باشی دینگ، شونقاریم سردار، آتام!

سن آلیس دوشدونگ، سالیپ اوز یوردونگی- بو مسگنی
 بوکسه آستراباد، قویدونگ ایه سیزگورگنی
 تا قیامت آخی- زاره قویدونگ ایندی سن منی
 یوز یئل آیریلسام اونوتمان، جان آتام، کابأم سنی
 بار سوئیون حانینگ باشی دینگ، شونقاریم سردار، آتام!

دیر توقار زاریم اشیدیپ بار سۆیون خان آغلادی
شوم فلک دوست آغلادیپ، دوشمان داماغین چاغلادی
داش آلیسدا قالدینگیز، جان- جگریم داغلادی
گۆر، بوگون باغریم کسیپ، دلیم نه دستان باغلادی
بار سۆیون حانینگ باشی دینگ، شونقاریم سردار، آتام!

توقار بوسۆزی تافشیریپ بولدی. ارسه حوجامبردى حانینگ آقاسی
محمدبردى یانیپ- بیشپ بیر باش کلمه سۆز دیدی:

آی قیزایل قالدی یایا، سن گلمه دینگ، جانیم دوغان
آغلای- آغلای گۆزلریمدن آقدی گۆر قانیم دوغان
یاندی- بیشدی کۆزه دؤندی، قوریدی قانیم دوغان
یوک آغیردیر باشدا یوق تورماغا درمانیم دوغان
بیر یوزینگی گۆرمه دیم چوخ قالدی آرمانیم دوغان.

آغلای- آغلای قالدیم من، بیر قوجا قلاپ بیر گۆریپ
دؤنده ریپ هریان یوزینگی، من قبله ساری اووریپ

يوزلریمی یره اوروپ، باشیما توپراق ساوریپ
چاره یوقدور نیله بین قالدیم شویرده آخ اوروپ
بیریوزینگى گؤرمه دیم چوخ قالدى آرمانیم دوغان.

آلا سالیپ شوم فلک، من غافل اؤزوم بیلمه دیم
اشیدیپ یاویز حابارینگ بوینوما هیچ آلمادیم
اؤرتنه نه بین من سنینگ اوستونگده حاضیر بولمادیم
اؤوریلیپ لأشینگ داشیندان، آغلاي-آغلاي قالمادیم
بیریوزینگى گؤرمه دیم چوخ قالدى آرمانیم دوغان.

دنگ اؤسوپ دنگ- دوش گزن دریا دا کشتیم، یلکه نیم*
برچینیم دمیرقالام هم باشیمی نینگ قورغانی
واخ دمیر دونوم سؤوش گون قول لاری مینگ قالقانی*
آرقادا غیم، آغیریم، بوچؤلرینگ آچ آرسلانی،
بیریوزینگى گؤرمه دیم چوخ قالدى آرمانیم دوغان.

کلی شایى- سنی یه دولدوریدینگ دانینگى

اۋتورىپدينگ بو قىلىق بىرلە قلىچ ھىم نانينگى
 نوچە چاغدا نئىلە يىن دۇكدى فلك بو غانينگى
 بىر آلىسدا چۇل موغان يوردوندا بردينگ جانينگى
 بىر يوزينگى گۇرمە دىم چوخ قالدى آرمانىم دوغان.

دينگلە محمدبردى آيدار، بار سۇيۇن خان مردى دينگ
 نوچە آغىر بالاسى نينگ بىر حۇورده دردى دينگ
 گۇز بوگون قان آغلايىپ، دۇكدوم يوره گىمينگ دردى دينگ
 اشبو داغلار شىرى سن بو چۇللرينگ آچ قوردى دينگ
 بىر يوزينگى گۇرمە دىم چوخ قالدى آرمانىم دوغان.

محمدبردى بو سۇزى تافشىرىپ بولاندان سونگ، صادق خان
 آقاسى نينگ شانينا آغلاپ بىر باش كلمە سۇز دىيدى. گۇرباق نامە
 دىيىپدیر:

غافل یرده اۋلوپ قالدینگ جان آقام
 شیرین جاندا چوخ- چوخ آرمان قالدی
 شانینگ گۆره رگۆزی، ایللر آقاسی

آغیر یاسینگ آخر زامانینگ قالدی.

قاتدیم اگدی، فلک بیللریم اپدی،
غریب یرده سنی شوم آجال تاپدی
آخر زامان بولدی، قیامت قوپدی
آغیر توزان باشدا دومانینگ قالدی.

انچه آغلاپ گزدیم، تاپمان حابارینگ
انچه گون بیلینمأن اول حایرینگ - شرینگ
باطل بولدی یولونگ، کوته لدی گوزینگ
آغلاپ دوستونگ، گولوپ دوشمانینگ قالدی.

یورکده درد قویدی، باشدا دومانلار
سیل دک بولوپ آقدی گوزومدن قانلار
ایشیکده قورغولی دورلی دیوانلار
باش گون گزیپ سورن دؤورانینگ قالدی.

گیتدینگ شونندان آلیس یولا باشلانیپ
نصیب چکیپ غریب یرده تاشلانیپ
یورغا مونپ، یووریک بدوو قوشلانیپ
آتلار چاپان دالی میدانینگ قالدی.

آرزان بولسون سانگا جایی جنت- ینگ
شاه نقاش- ه چکدیریپدیر صوراتینگ
الینگ بیلن برن حایرینگ- خیراتینگ
عیدینگ، آیلارینگ قوربانینگ قالدی.

صادق حان دییر خزان چالدی بوستانی
اسریک سرمست گزن ارینگ مستانی
گویچلندیردی شاهیرلارینگ دستانی
یوره گیمده آحی- سوزان لارینگ قالدی.

صادق حان بو سؤزی تافشیریپ بولاندان سونگرا، عاراپ حان آقاسی
حوجامبردی حانینگ شانینا باش کلمه سؤز آیتدی:

سوئون حانینگ باشی، بللی شیر آقام
 سنینگ شئیلہ بولوشینگا آغلارین.
 آیرا دوشوپ، ایل-گونینگدن آزاشپ،
 غریب یرده قالیشینگا آغلارین.

چارہ یوقدور گلہ حاقینگ پرمانی
 شوم اوّلومینگ ہیچ تاپیلماز درمانی
 قوم-خویشینگ، آی قیز ایلینگ گورمانی
 قضا یتپ اوّلوشینگه آغلارین.

ارکینگ گیدیپ، حایر ایشیگینگ یاپیلما،
 قارراپ، غیلیپ قالپ بیلینگ اپیلما،
 گلن گویچلی درده درمان تاپیلما،
 سارالیبان سولوشینگا آغلارین.

شیخ فانی بولوپ، اجیزہ بولما
 قوواتینگ اگسیلیپ، اوزونگدن قالما،

اللی، آلتیمیش، یتیمیش، سگسنه گلماں،
گیچ گلیپ، تیز قایدیشینگا آغلارین.

چوئل موغاندا جان بریپ سن، حارلایپ،
یایناپ قالمیش عاراپ آطلار حارلایپ
یتہ بیلمه ی ایل- گونلرینگ زارلایپ
آلیس یولدا نالیشینگا آغلارین.

ایل- گونه، دوست- یار، قوم- خویشلار،
توزان سالدینگ، یاقینلار، داشلار
قان آغلادیپ، قاراگه ینیپ باشلار
آغیر یاسلار سالیشینگا آغلارین.

عاراپ حان دییر یاسا دوندی ایاملار
دستان ادیپ شیرین دیلدن تمام لار
آغیر خلعت، یوز تومنلیک انغاملار
بگدن، شاهدان الیشینگا آغلارین.

عاراپ حان بو سوژی تافشیریپ بولاندان سونگ، حوجامبردی
حانینگ دوغانی اوغولجان بیر باش کلمه سوژ آیتدی. گو رباق نامہ
دیدى:

گو رمة دیم قالدیم دوغان، من بیر دولانمان داشینگا،
چؤل موغاندا جان بریپ، تهراندا قالان لاشینگه،
شوم فلك رحم اتمه دى، ترنوجه قایدان یاشینگا،
آیلانای دیم، وای دوغان، نانینگ، قیلجینگ، آشینگا،
بیلمه دیم دونیام دوغان، گلدی نه ایشلر باشینگا؟

بیریوزوینگ گو رمانی قالدیم، جان آرمان، آغلارام،
یوز توتوپ بو چؤلله، من زاری گریان آغلارام
تا قیامت مسکن - ینگ اول بولدی تهران، آغلارام،
المیدام ایزینگدا ایندی آخ اوروپ، قان آغلارام،
بیلمه دیم دونیام دوغان، گلدی نه ایشلر باشینگا؟

قاللا چوخ، آخر زامانینگ قالدی، بو سرده سنینگ

دۋندی اقبالینگ قایتدی ایشلرینگ شرده سنینگ
 دوشدی، بئيله آرا یولدا باشلارینگ درده سنینگ
 چؤل موغاندا، داش آلیسدا، بیر غاریب یرده سنینگ
 بيلمه دیم دونیام دوغان، گلدی نه ایشلر باشینگا؟

دییر اوغولجان انچه گزدینگ شاه بیلانی یاناشیپ،
 اول عراق* اولکه سین آلدینگ، انچه پوللار پایلاشیپ،
 بار قاجار، یموت نوکرلری باشینگدا آغلاشیپ،
 آیرا دوشوپ بو آلیسدا، آی قیز ایلدن آزاشیپ،
 بيلمه دیم دونیام دوغان، گلدی نه ایشلر باشینگا؟

تمت الكتاب

آخمت آنانپسوف:

« حوجامبردی حان »

دستانی نینگ دؤوری حاقیندا

18- نحی عاصیرینگ ایکینجی یاریمیندا ایرانینگ سیاسی دورموشیندا اولی واقعالار بولوپ گچدی. 1747- نحی یئلدا ندرشاه ارادان چیقاندان سونگ، ایران پادشاسی نینگ تاغتنی ایه لمک اوچین زندلرینگ وقاجارلارینگ آراسیندا ییتی گؤرش باشلانیار. شاه بندأنینگ « حوجامبردی حان » دستانی شول دؤورینگ تاریخی واقعالارینی بیان ادیار. زندلر ایرانینگ گونورتاسیندا، قاجارلار بولسا دمیرقازیغیندا [حاضیرکی آق قالانینگ تئوه ره گینه ده- آگ] یاشایان طایپالار. قاجارلار بویرده تورکمنلر بیلن آراچاگی برکیتمک ماقصادی بیلن شاه عباس صفوی (1- نحی) طاراپیندان 17- نحی عاصیردا گونباتار ایرانندان [اوزال آدی مبارک آباد بولان آق قالادا یرلشدیریلیار. گورگن آقاری نینگ ایلری یوزینده یرلشن قاجارلار یوقاری باش، قایرا یانیندا قیلاراشاق باش دیلیانمیش- آگ] گؤچوریلیپ گتیریلیار. شاه عباسینگ فکری بویونچا شایی قاجارلار بو

اولکە دە سنى تورکمنلرە مناسیب قارشیداش بولمالیدیلار. اما بو
ایکیسی نینگ دىلى و دأپ- دستورلارى یاقین بولانى اوچین، اولار اؤز-
آرا یاقین قاتناشیقدا بولوپدیرلار. حتی قارینداشلیق قاتناشیقلاری هم
یوزە چیقپیدیر. ندرشانینگ ظولمونا قارشى قاجارلار و تورکمنلر بیلە
لیکدە گۆرە شپیدیرلر. شول گۆرشلردە قاجارلارینگ باشتوتانی فتح
علیخان وفات بولیار. اونونگ اوغلى محمد حسن خان بولسا
تورکمنلرینگ آراسینا (دازلارینگ- آگ) قاچپ قوتولیار.
محمد حسن خان تورکمنلرینگ یموت طایپاسی نینگ داز تیرە سی نینگ
یگە نی بولوپدیر و 25 یئللاپ اؤز دایسی بگنچ عالی بگ- ینگ اؤیوندە
یاشاپدیر. اول گورگندە و خیوہ دا ندرشانینگ قارشیسینا بولان
تورکمنلرینگ قوزغالانگلارینا ایشنگگیر قانتاشپیدیر. مختومقلی
فراغی اؤزی نینگ « عالی سیزینگدیر » قوشغوسینی حوت محمد حسن
خان قاجارا باغیشلاپ یازیپدیر. [سور فتحە سردار اوغلى گلدی وقت-
بودؤوران عالی سیزینگدیر] ندرشاه اؤلندن سونگ محمد حسنخان
تاغتا چیقماق ماقصادی بیلن زندلرە قارشى گۆرش آلیپ باریار.
1759- نحى یئلدا محمد حسنخان قاجار زندلر طاراپیندان اؤلدوریلیار.
اونونگ اوغلى آقامحمد خان بولسا زندلرە اسیر دوشمە جک بولوپ،

يموت تورکمنلرى نینگ آراسينا قاقچىپ گليار. محمد حسنخان اولندن سونگرا، زندلرينگ باشتوتانى كريم خان زند، ايرانينگ حاكمليگىنى اله آليار. 1776- نھى يئلدا كريم خان ارادان چىقيار. آقامحمد خان اوز آتاسى نینگ عارىنى آماق ماقصادى بيلن، ھم- ده شاه تاغتىنى ايه لمك اوچين زندلره قارشى گورشه باشليار. بوگورشدە اول اساسان ھم تورکمنلره بيل باغلايدىر و شولارينگ ياردامى بيلن ايرانينگ دميرغازيغىنى اوزينه تابين اديپدير. گلجكده شاه تاغتينا ايه بولجاق بوقاچار خانى اوزى نینگ ظاليمليغى، قانخورليغى و ملغونليغى بيلن تانيلپدير. آقامحمد خان اوزينه قارشى بولان خان- بگلرينگ كوئوسىنى حيله بيلن يا- دا آوى- زاهر برىپ يوق اديپدير. حوجامبردى خانينگ ھم شول حيله لرینگ فداسى بولانديغى بارادا چاقلامالار بار.

آقامحمد خان حاكمليگىنى ايمىقلى بركىدندن سونگ اوز يارانى بولان تورکمنلرى ھم تابين اتمگ اوچين حركت اديپ باشليار. اول 1790- نھى يئلدا اترکده و گورگنده اوتوران تورکمنلرينگ اوستونه اولى حاربى يۇریش قورنايار. شول يۇریشينگ نتيجه سينده كوئپ تورکمن اوبالارى تالانىپ، توزدوريليار، مونگلرچه آدم قيريليار. تورکمن خانلارى نینگ

اوغوللارى گرو حوكمينده تهرانه آلنيپ گيديليار. شول اكيديلنلرينگ
 آراسيندا حوجامبردى حانينگ اوغلى نديرهم بولوپدير. آقامحمد
 حانينگ بو ظاليمليغى تيز واقتينگ ايچينده بوتين ايرانا ياپراپدير و
 حالق كوئچوليگى طاراپيندان نالت له نىپدير.

اترك- گورگن توركمنلرينى جزالانديراندان سونگ، آقامحمد خان، كلى
 ايرانا ايه بولماق نيتى بيلن زندلرينگ اينگ سونگقى وكيلى بولان
 لطفعلى حانا قارشى حركتة گيريشيار. شول دوورده لطفعلى حان زند
 بارى- يوغى 20 ياشيندا بولوپدير، شونگا گورأ توركمنلر اونگا «اوغلان
 حان» دىيپديرلر. آقامحمد خان كرمان شھرينده اوتوران لطفعلى حانا
 قارشى يوريش اتمگ اوچين يموت توركمنلرينه فرمان گونده ريپدير. شول
 فرماندا توركمنلردن قشون اوچين آدم بريلمگى طالاپ اديليپدير. اگر- ده
 بو طالاپ يرينه يتيريلمسه اوندا «توركمنلرينگ باشى اولوملى، مالى
 تالانگلى» بولجاقدىغى، ياغنى اوستلرينه جزا بريجى حاربى يوريشينگ
 قايتالانجاقدىغى بارادا حابار بريلن.

بويرده بللنملى زات، اول- دا توركمنلرينگ اوكدە و باتير
 سؤوشجيلردىگى نينگ ديللره داستان بولاندىغى دير.

شانینگ ادن طالابینی آرا آلیپ ماصلاحاتلاشماق اوچین تورکمن آق
 ساقغاللاری حوجامبردی حانینگقیدا یئغنائیارلار. حوجامبردی حان
 اوتورانلارا، اؤز آطلی لاری بیلن شانینگ حیدماتینا بارجاقدیغینی
 آیدیدیر. اول شئيله لیک بیلن تورکمنلرینگ اوستونه گچیریلجک حاربی
 یؤریشینگ اؤنگونی آماغی یوره گینه دوویپدیر. اوسته سینه تهراندا
 تورکمن حانلاری نینگ اوغوللاری گرو ساقلان یاردی. اولارینگ آراسیندا
 حوجامبردی حانینگ اوغلی - دا باردی. ماصلاحاتلا گلنر حوجامبردی
 حانینگ تکلیمینه قوشول یارلار. نتیجه ده حوجامبردی حان آطلی لارا
 باش بولوپ تهرانه یولا دوشیار. آقامحمد حان، حوجامبردینی قشون
 باشی بلله یار و کرمانینگ اوستونه ایبریأر.
 [مختومقلی نینگ "چاودیر حان اوچین قوشغوسیندا: « قضا دیر قسمت
 دیر یزده، کرمانده، مگر تارتدی قانلار چاودیر حان اوچین» دین سطری
 بلکی شول واقعانی آنگلاتجاق بولیان دیر - آگ]
 حوجامبردی حان کرمانی غابایار و ضبط ادیار. کرمانینگ حوکومداری
 لطفعلی حان قاجپ سپیار. یؤنه تورکمن حانی مراد حان اونونگ
 اوغلونی توتوپ، آقامحمد حانه التیپ بریار. شئيله لیکده کرمان بویون
 اگدیریلیأر و آقا محمد حان بوتین ایرانا حاکیم بولیار. اول هم ندر

شانینگ ادیشی یالی رسمی تآچ گہ یمگ داباراسینی موغان چؤلینده
 گچیرمگی ماخول بیلیار. موغان چؤلی آذربگجاندا یرلشیپ، تورکی
 قیزیل باشلارینگ اؤز بولوشلی مرکزی دیین یالیدی. تورکی حاقلارینگ
 دأبینہ گؤرأ تازه سایلانان پادشانی آق کچآنینگ اوستونہ موندیریپ،
 یوقاری گؤتریآرلر، سونگرا بیردن غیغیریپ، اونی شاه دیپ ایغلان
 ادیارلر. ندرشاه ہم شو دأبه ایه ریپدی. [1924- نحی یئلدا
 تورکمنصحرادا عثمان آخون یولباشچیلیغا سایلاناندا اونی آق کچأ
 موندیریپ، اوج گزه ك کومت قاویزینگ مناره سی نینگ داشیندان
 آیلاپدیرلار آگ]

کرماندان موغانا گیدیشلیگینگ دوامیندا آقامحمد شاه، گورجی
 پادشاسی هیراکل (2- نحی) ہم جزالاندیرماغی ماقصات ادینیآر. سبأبی
 اول اورسیت ینگ رایاتلیغینا گچیپ، ایرانا بویون اگیپ، سالغیت
 برمگی بس ادیپدی. ایران قشونی نینگ گورجستانا یؤریشی حاقیندا «
 حوجامبردی حان» دستانیندا ہم یادلانیپدیر. گورجستان ینگلیپ، تفلیس
 شهری آلینیآر. شونندان سونگ آقا محمد حان موغان چؤلینہ گلیپ
 1794- نحی یئلدا رسمی دابارا قوریار و باشینا شالیق تآجینی گہ ییار.
 شول یردن شاه قشونی، وزیر وکیللری بیلن تهرانہ اوغرایار. اول شهر

ايرانىنگ پايتاغتى دىيلىپ ايغلان ادىليار. حوجامبردى خان شول رسمى
 دابارا ما حالى آرادان چىقان بولمالى. آقا محمد شاه اونى آيراتىن
 سيلاغ- حورمات ادىپ، اۋزى بىلن تهرانه آلىپ قايدىار هم- ده اونى »
 دولت دروزه سى / دروازه دولت» نىنگ غابات قارشىسىندا جايلايدىار.
 آقا محمد شانىنگ حاكىملىك سوره ايلكىنجى يئللارىندا توركمن
 خانلارى دۋولت گنگشلىرىندە وزير- وكىللر بىلن دنگ درجه ده
 اوتورۇپ دىرلار. يۋنه اولار رحمىسىز شانىنگ دوزگونىنه بويون اگماگه
 قايىل بولمايدىرلار. شونىنگ اوچىن 1796- نىي يىلدا آقا محمد شاه
 توركمنلرىنگ يوردونى غاضاپلى دارايار و انچمه قىرغىنچىلىق لارادىار.
 [بويۇرشلر باراسىندا لىسلن الملك سپهرىنگ يازان » ناسخ التواريخ»
 اثرى كۋپ ماغلومات بريار. آگ]
 آقا محمد شانىنگ آلىپ باران ايچكى و داشقى سياساتى اۋران ياويز
 بولاندىغى اوچىن، اونونگ اۋزى- ده شول سياساتىنگ قوربانى بولىار.
 1797- نىي يىلدا گورجستانىنگ اوستونه ادىلن ايكىنجى يۇرىشده
 شوشا قالاسىندا اونى اۋز حىذماتكارلىرى اۋلدورىار. اونونگ پادشالىغى
 18 يىل 10 آي بولۇپ دىر.

شاہندأنینگ « حوجامبردى خان » داستانى نینگ سوژە سى شول
 پاجىغالى واقعالارینگ اساسیندا یازیلیپدیر. حوجامبردى خان
 باراسیندا ایران چشمه لرینده- ده آزکم ماغلومات بریلیار. 18- نحى
 عاصیر تورکمن تاریخینا دگیشلى، ایران، بخارا و خیوه چشمه لرى نینگ
 آوتورلارى [یازارلارى اگ] کؤشك یازیجیلار بولانلیغى اوچین، کؤپلنچ
 واقعالارى اؤز حؤکومدارلارینا یاراجاق اهنکینده بیان ادیپدیرلر. شو
 حیللى گوندوغار یازیجیلارینگ ایشلرى بیلن دنگشدیرلنده، شاہندأنینگ
 دؤره دن اثرینده تاریخی واقعالار حاص ایغتیبارلى و آیدینگ بریلیپدیر.
 بواثر 18- نحى عاصیرا دگیشلى بولان آزانلى تورکمن یازوو تاریخی
 چشمه لرى نینگ اینگ سالداملیسی دیر.

آخمت آنانپسوف

تاریخ علیملارینگ کاندیداتى

آشغابات 1990

سۆزلوگ و دوشوندوریش

آ

آط آچماز: کوشت (شطرنج) اوینوندا حرکت آدی

آلیس: اوزاق، داش یر

آی قیز: حوجامبردی حان و دازلارینگ اولی یرلشن یوردی

آوان: آوبان، آوایه سی

آرچا: داغ اتکلرینده بیتیان برک آغاچ

آلا، آل: حیلہ، حقہ، مکیر

آیریم: ایکی اؤرکوچلی دویہ

آپی: افعی

ا

اوغلان حان: لطفعلی حان زندینگ لاقامی

ارسه: بئیلہ بولسا، اوندان سونگرا

اوردوا: اوردو، قشون

اولجا: اورشدا غازانیلان غنیمت

اویون: سس، غالماغال

الجاس: اجیز، حور

ابترا: افترا، بویرده یامان یاغدا یا سالماق

اذن: روغصات

اوچماخ/اوچماق: جنت، بهشت

اوسلاماق: دویدانسیز، حابارسیز

اولوس: ایل-گون، یورت

اؤتگه ریپ: اؤتوریپ، گچیریپ

ایراق: اوزاق، داش

أرچ: أر، باتیریگیٹ

ب ب

بارساماق: بیزلریالی لار

بی داماغ: دماغ = روحیه، مازا، بویرده مازاسیز

بوز: قوی رنگ، گوک رنگ، بویرده فہملی آدم

بابا حان: آقامحمد حانینگ دوغانی فتح علیحانینگ آد داقیلانی

بابام: آقامحمد حان بگنچ حانینگ قیز آغتیغی بولانی اوچین، اونگا

بابام دیپ یوزله نیپدیر.

برج: کسل ضرارلی بدن ده قالان دوون، قاتیپ قالماق.

بورت: مورت

بارکش: یوکچی

باو: تعلیم تربیه لی، بای، بویرده لالیک چاغا

بام- زیل: موسیقی- دا آشاقی و یوقارقى پرده لره فارسچا زیرو بام

دیلیلار.

باغا: Baaga: جعفربايلاردا تيره آدی

بیتگه ریپ: بیتیریپ

برجین: چه په ری (چفری)، حصار

بورون: اوزال [ساغلیغینگ قدرینی بیلگیل حاسسا بولمازدان بورون-

مختومقلی]

پرکنده: اوتیلن

ت

ترخوس: درخواست، التماس
 تاصصاديق: صدقه، خير و احسان
 تيرمك: يولماق (باغبان گلى تيردى)
 تارحان: ارکين، پادشانينگ يانينا ايسلان و اقئى باريپ بيليان كيشى.
 تالان: تالانگ
 تل: ساچ ينگ بير تارى
 توره: حان- بگ
 تلموروپ باقماق: بويون بوروپ باقماق
 تون: گيجه يارى، قارانگقيليق
 تانگ: گنگ- تانگ زاتلار
 توغ: بايداق

ج چ ح خ

جيدا: نايزا
 چاچ: دؤويلپ حارماندان آلنان آراسسا بوغدايى نينگ اويشمگى

چونی- شرف: یموتلارینگ ایکی اولی شاخاسی
 حرم: نیکالی عیالی، حریم، قورالان یر، ناموس
 خونکار: روم پادشالارینا بریلن لاقام.
 خانه زاد: نوکر

خسرمن الله: الله دان حارای، مدد
 خراط: یوناچی، آغاچ اوستاسی
 خیره/ خیره سر: پانگ کله، واغشی

د ر ز

دایا (دایی غا): قاجارلار، دازلارا دایی دیسپدیرلر
 دان: دابارا، شهرات

دهستان: گورگن بیلن بالقان یایلاسی نینگ آراسیندا اولی مدنیت مرکزی
 بولوپدیر. اول، دازلارینگ (قادیمی داخه لرینگ پایتاغتی)
 [دهستانینگ بایریندا بادی صبانی گورسم- مختومقلی]
 دگره: داش- تئوره گی

دؤلت دروزه: قادیمی تهراندا اولی محله لرینگ بیرسی بولوپ اونگا
پارسلا دروازه دولت دییارلر. حوجامبردی حانینگ جایلانان یری.
دال: (د) حرفی، بویرده بیل بوکولمک [فلک الف قاتدیم، دال اتدی]
راقام: فرمان
زنگ: پوس

س ش

سانغی: تلبه، گوؤدک
ست: یول، اوغور. [مختومقلی ست آچاندر، بو دوران سندن گچندیر-
سونگی داغی قوشغیدا]
سوننا / سنی یه: اهل سنت، شایی / شیعه بولمادیق لار.
سیاست سورمک: برک تنبیه اتمک، حایبات آتماق
ساری / تهران ساری: تهرانه طاراپ
سوْیه ک: سونگک، جسد
سینماق: قیریلماق، دؤویلیمک، سینماز: برک، قایم
شونقار: آوقوشی، آغیر

شین بیلن جیم: شیطان الرحیم / داشلانان شیطان

ص ض ع غ ف ق

صوم: خالص، بوتین، سرہ

ضم / ضم کند: یئغناماق، اویشورمک

عراق: قادیمی تهران وری اولکہ سینہ عراق دیلیپدیر

غازنا: حازینا

غاللا: غوغا بولماغی آخمال

غوری ساخلار: بویردہ فرسخ (فرسنگ = 6 کیلومتر) بولمالی

فراش: جلاد، باش کسر

قورغان: قالا

قوربات: بوسؤزینگ بویردہ تربت، توپراق بولماغی آخمال

قیلاو: اوئگور، کسگیر

قالقان: قلیچ اورلاند قوراماق اوچین توتولیان تگہ لک دمیر

ک گ ل

کسه اتک: گورگنده یورت آدی، کسه آرغاچ دیین یالی.
 گرچک: حقیقات، دوغروسی
 گنده: گوڈک آدم، آقماق
 لحد: قبرینگ ایچکی بؤلہ گی، جسدینگ قویولیان یری

م ن ی

مونغین: میوه لی اغاچ
 مآتر/ مهتر: آط باقار
 مآصیل: حاصل ادیان، بویرده عزرائیل دان ماقصات
 مهره: مؤهراتمک، باغلاپ قویماق، قفل اورماق
 نرد: شطرنج
 نوربات: آمان دیله مک
 نمرسه، نأرسه، زات
 یایماق: چاشیرماق، یایراتماق

یا یاو: پیاده

یئغین: قشون

یگ: یاغشی

یارلیغ: فرمان

یا ساو: لشکر

یا لاو: کسگیر

یلکن: ناو / کشتی نینگ بادبانی